

DARBININKAS

Vol. LXXV, Nr. 36

Rugsėjo - September 21, 1990 Penktadienis-Friday

SECOND-CLASS

Postage paid at Brooklyn, N.Y.

341 Highland Blvd.

Brooklyn, N.Y. 11207

50 centų

Savaitės įvykiai

Prezidentas George Bush savo kalboje kongrese pareiškė, kad, J. T. paskelbtom ūkinėm sankcijom nepavykus priversti Iraką pasitraukti iš Kuvaite, bus imtasi kitų priemonių šiam tikslui pasiekti, nepaisant galimų karių ir įkaitų aukų.

Sov. S-gos prezidentas Gorbačiovas pagaliau pasisakė už vadinamą 500 dienų ūkio pertvarkymo planą, kurį tuoj pat priėmė Rusijos respublika. Pagal planą atskiros respublikos turės imtis žygių ūkiui stabilizuoti ir infliacijai suvaldyti. Planas proteguoja privatų ūkį, numato apsaugoti žemų atlyginimų žmones ir pradžioj vykdyti atlyginimų ir kainų kontrolę.

Sov. S-gos aliejaus gamyba nuo pr. m. yra sumažėjusi daugiau kaip 500,000 statinių per dieną, be to, ji negauna maždaug 200,000 statinių per dieną aliejaus iš Irako.

Irako prezidentas Saddam Hussein paragino gyventojus vesti šventąjį karą prieš JAV, Saudi Arabiją bei Egiptą ir pažadėjo išvyti Izraelį iš Jeruzalės.

Varšuvos pakto valstybės sutiko apripinti Saudi Arabijos gyventojus dujokaukėm.

Abiejų Korėjų min. pirmininkai po 2 d. trukusių pasitarimų nutarė vėl susitikti už 5 savaitių Šiaurės Korėjoj.

Saudi Arabija sutiko padengti JAV kariuomenės išlaikymo išlaidas Saudi Arabijoje ir padėti kitom Art. Rytų valstybėm, nukentėjusiom dėl Irako invazijos į Kuvaitą.

JAV prezidento George Bush įkalbėta j juostelę kalbą Irako gyventojam Irako televizija pažadėjo transliuoti.

Liberijos prezidentas Samuel Doe, kelis mėnesius atkakliai priešinęs prieš jį kovojantiem sukileliam, buvo Prince Johnson vadovaujamos sukilelių grupės sužeistas, paimtas į nelaisvę ir nužudytas. Prezidentu paskelbė Prince Johnson.

Prezidentas George Bush pakeitė savo nusistatymą ir pareiškė nesipriešinsis Sov. S-gos vaidmeniui Art. Rytuose ir sutiksias su ja bendradarbiauti, sprendžiant Izraelio ir arabų konfliktą.

Vakarų Vokietija ir Sov. S-ga pasiekė kompromisinį sprendimą dėl sovietų karinių pajėgų Rytų Vokietijoje išlaikymo išlaidų padengimo.

JAV karinių pajėgų skaičius Saudi Arabijoje pasiekė 100,000.

Britanija pažadėjo pasiūsti į Saudi Arabiją daugiau karių, karo lėktuvų ir karo laivų.

Kuvaite emiras, nors ir išvytas iš savo krašto, pareiškė duosias JAV 2.5 bil. dol. karių išlaikymo Saudi Arabijoje išlaidom sumažinti ir 2.5 bil. dol. Jordanui, Egiptui ir Turkijai, nukentėjusiom dėl Irakui vykdomos blokados.

Komunistinio jaunimo laikraštis Sobesiednik paskelbė, kad kitas KGB aukštas karininkas esąs pasirusęs liudyti parlamente apie KGB korupciją ir nesugebėjimus ypač Juri V. Andropovo laikais. Andropovas yra kaltinamas už invaziją į Vengriją, Čekoslovakiją ir Afganistaną.

KURIANTI ARTIMO MEILE AR ŽUDANTI NEAPYKANTA?

Lietuvos Aukščiausios Tarybos pirm. V. Landsbergio kalba Oslo konferencijoje rugpjūčio 29

Kažin, ar kas nors bus geriau pajutęs geografiškai ir istoriškai besikartojančią Rytų Europos etninę įvairovę bei įtampą už Čekoslovą Milošą, iš Lietuvos kilusį lenką ir Amerikoje gyvenantį Nobelio literatūros premijos laureatą. Jo "gimtojoje Europoje", ypatingai rytinėje žemyno dalyje, nuo seno gyvena tautos ir etninės grupės, kurių teritorijos niekaip netelpa į senų ir naujų valstybių ribas. Iš čia — arba begaliniai konfliktai, arba "Pax Ruthena", sako poetas apie tokią liūdną alternatyvą.

Gal ir todėl Vakarų demokratijos ilgam buvo aprobavusios "Rusų taikos" variantą — tegu sovietai dominuoja savo užgrobtose šalyse ir satelitiniuose protektoratuose, tegu kankina ir tremia žmones, — geriau yra nematyti šio didelio, didžiausio visų laikų karo, kad tik nebūtų mažesnių karų.

Gal ir todėl Vakarų Europa net dabar atrodo keistai, nedorai susirūpinusi, kai ji Rytų Europos pavasarį traktuojama kaip bauginančią žiemos destabilizaciją.

Lietuva yra sena šalis, etniškai susiformavusi prieš 5,000 metų ir nuo XIII amžiaus kaip karalystė arba didžioji kunigaikštystė, o galų gale — demokratinė respublika, turinti vietą Europos žemėlapyje. Ji du šimtus metų kariavo prieš krikščioniškąją Europą ir jau tada apgynė apsisprendimo teisę — ne prievarta, bet savo valia priimti Vakarų krikščionybę. Ji buvo tolerancijos pavyzdys, kai priglaudė žydus, totorius ir karaimus, kai kvietė pirklus ir amatininkus iš Rytų ir Vakarų, visiems teikdama garantijų ir privilegijų. Dar XIV a. Lietuvos valdovas Gedeminis, letvinorum Ruthenorumque rex, svarstydamas galiomybę apsikrikštyti aiškino Romos popiežiaus Jono XXII legatam: krikščionims jis leidžia savąjį Dievą garbinti pagal jų papročius, rusams pagal savas apeigas, lenkams pagal savo papročius. "O mes garbiname Dievą pagal savo apeigas, ir visi turime vieną Dievą".

Šis pagoniško karaliaus humanizmas tapo lietuvių sukurtos valstybės politine ir kultūros tradicija, kuri stiprėjo, kai XV a. jau krikščioniškos Lietuvos galia ir valdžia pasiekė Maskvą ir Juodąją jūrą, o XVI a. kultūros ryšiai išsiplėtė iki Italijos ir Ispanijos. Po to atėjo blogesni karų, marų, invazijų ir suirutės laikai, ir XVIII a. pabaigoje sumažėjusi Lietuvos Didžioji Kunigaikštystė buvo galutinai užkariauta ir inkorporuota į Rusijos imperiją, o didelę vakarinę Lietuvos teritoriją toliau valdė Prūsija. Užšlino skriaudų ir neteisybų, sukilimų dėl laisvės ir žiaurių represijų naktis.

Feniksas atgimė iš pelenų, baigiantis Pirmajam Pasauliniam karui ir grįžtant Centrinės bei Rytų Europos imperijoms. Lietuva atkakliai politiškai ir ginklu gindamasi kovojo dėl savo etninę žemių, tiesa, ne visada sėkmingai, nes devyniolikai metų buvo netekusi net sostinės Vilniaus. Bet atkurta valstybė buvo pripažinta ir gerbiama Europos šeimoje, pilnateisė Tautų Sąjungos narė, kuri net po to, kai jos valdžia įgijo autoritarinį pokry-

pį, stengėsi rūpintis piliečių gerove, apginti jų pagrindines teises. 1940 m. Lietuva pateko į agresijos ir prievartos sūkurį, prasidėjo baisios žudynės ir deportacijos, gyventojų pasitraukimai ir persikėlimai iš gimtųjų vietų, nepaprastas žmonių supriešinimas ir sumaišymas. Deja, tai tęsėsi ilgai, įvairiomis formomis, ir tik dalis sovietų, nacių ir vėl sovietų nusikaltimų Lietuvoje yra pasauliui žinoma, juolab suvokiama.

Sovietų sistema buvo grindžiama baime ir neapykanta ne vien išorės pasaulio atžvilgiu. Vidaus politika turėjo analogišką parengiamąjį tikslą — atimti asmens ir tautų vertybes, pažeminimu palaužti visų iki vieno dvasių ir dorovę. Vadina masis "visuomenės" gyvenimas buvo orientuotas į totalinį susvetimėjimą ir paklusnumą metafiziškam "sistemos" siaubui. Didžiausioji šios dehumanizacijos kliūtis — meilė — turėjo būti sunaikinta, ir žiaurus primityviai racionalizuotas naujasis žmogus būtų gerai tikęs užkariauti visą pasaulį.

Neapykanta, kurią sovietų sistema skiepijo žmonėms, teoriškai turėjo neva klasinį pobūdį: "liaudžiai" buvo skiepijama

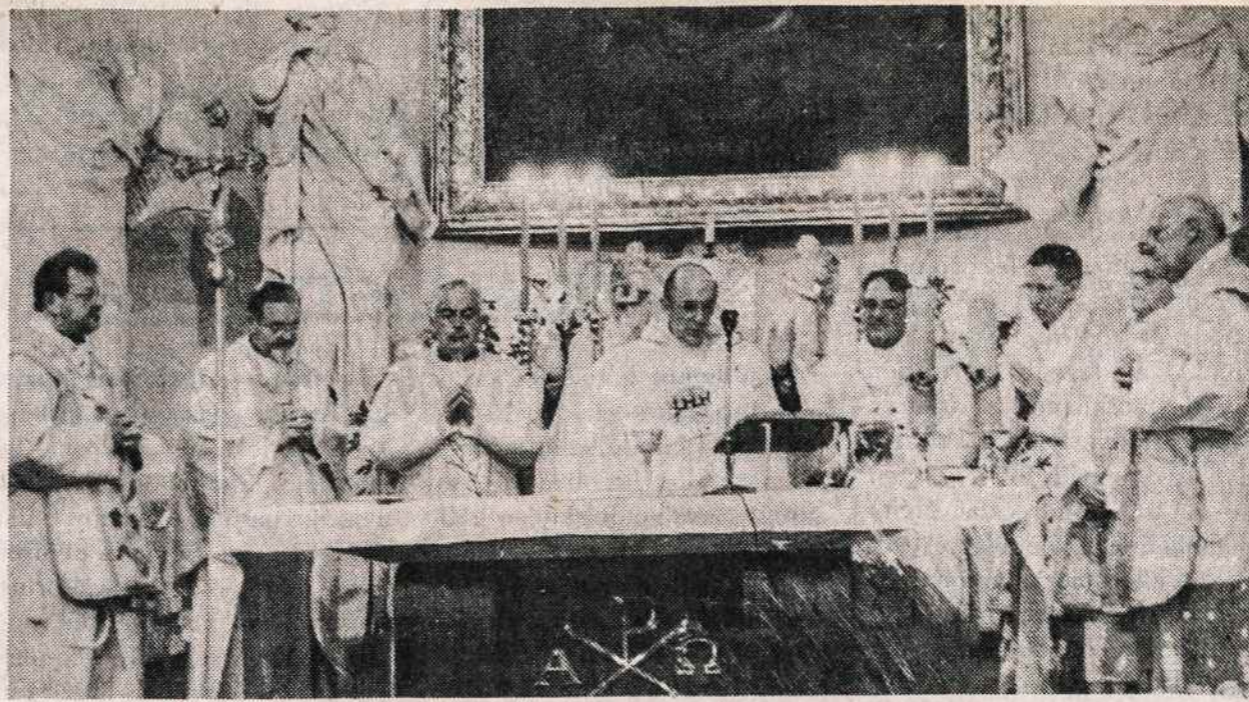
nekęsti "liaudies priešų", ir tai neapykantai palaikyti, kaip XX a. Molochui, reikėjo vis naujų aukų: todėl nebe vien turtingesnieji "buržua", bet visi žmonės darėsi įtariamais, virto potencialiais priešais visiems.

Kadangi neapykanta naikina pačių žmoniškumo esmę, ji juolab negalėjo būti nukreipta ir valdoma; ji plito visur kaip tvanas, kaip žudanti dvasinė erozija, pasinaudodama ir seniai išgraužtais grioveliais — tautų skriaudomis.

Jau virš dviejų metų Sovietų Sąjungoje energingai platinami gandai, neva lietuviai nekenčia rusų. Tuo provokuojami atitinkami atsakomieji jausmai, tačiau atvykę iš Rusijos turistai arba svečiai nepastebi jokio ypatingo priešiško jausmo jiems, dažniausiai priešingai — stebisi, kad tokių jausmų lietuviai neturi. Vis dėlto pavieniai berniai ir piktumalengvai atskiriami nuo bendros tendencijos.

Ypač stebisi tie, kurie žino ir supranta Lietuvai padarytas skriaudas. Savo ruožtu, kai prieš Lietuvą nukreiptos blokados mėnesiais Maskvos gyventojai nešė į Lietuvos atstovybę už savo talonus nupirktą cukrų ir aip

(nukelta į 4 psl.)

Amerikos dvasiškių delegacija Vilniuje. Šv. Petro ir Povilo bažnyčioje rugpjūčio 30 aukoja mišias. Centre Chicago's kardinolas Bernardin, šalia jo vysk. Paulius Baltakis, OFM. Pačioje kairėje kun. J. Šarauskas. Nuotr. V. Kapočiaus

DEKLARACIJA PRIE TAUTŲ SIENOS

Lietuvos Sąjūdžio rugpjūčio pabaigoje surengto "Europos Kelio" dalyviai ir susirinkusieji iš viso pasaulio prie Lietuvos ir Lenkijos valstybinės sienos priėmė tokio turinio deklaraciją:

1940 metais Sovietų Sąjunga okupavo ir aneksavo Lietuvą, Latvijos ir Estijos valstybes. Iki šiol okupantas tebėra uzurpavęs šių valstybių sienų kontrolę. 1990 metais Sovietų okupuotos Pabaltijo šalys paskelbė valstybinės nepriklausomybės atstatymą. Todėl sovietų karinių dalių buvimas prie Lietuvos, Latvijos ir Estijos sienos yra neteisėtas. Tačiau Sovietų Sąjungos savivalė šių valstybių pasienyje tebesitęsia.

Mes, "Europos Kelio" dalyviai, kreipiamės į Sovietų Sąjungos vyriausybę, reikalaudami sugrąžinti sienų kontrolę Lietuvos, Latvijos ir Estijos vyriausybėm. Atkreipiame laisvojo pasaulio visuomenės dėmesį, kad neteisėtai

sienų kontrolė yra žmogaus, tautų ir valstybių teisių pažeidinėjimas, prieštaraujantis Visuotinei Žmogaus Teisių deklaracijai ir kitiems analoginiams Jungtinių Tautų dokumentams.

Praėjus 51 metam nuo Molotovo-Ribbentropo pakto Pabalti-

Palaiškų iš Sibiro sutikimas Vilniaus aerodrome 1990 liepos 24 d. Kalba Vilniaus katedros klebonas kun. K. Vasiliauskas. Nuotr. V. Kapočiaus

LIETUVIAI APIE PASTORACIJĄ LIETUVOJE IR NOVOSIBIRSKĖ

Italijoje, Rimini mieste, rugpjūčio pabaigoje įvykusiame "Tautų draugystės susitikime" kalbėjo ir du atstovai iš Lietuvos: buvusi politikalinė Nijolė Sadūnaitė ir pranciškonas kun. Saulius Bytautas, jau ketvirtį metų tebedirbęs pastoracinį darbą Sibire — Novosibirsko srityje.

Nijolė Sadūnaitė pareiškė, kad po septyniadešimt dviejų prievartinės ateizacijos metų So-

vietų Sąjungoje ir po penkiasdešimt metų antireliginio karo Lietuvoje, dabar atvirų valstybės mastu organizuotų veiksmų ir veiklos prieš Bažnyčią jau nėra, bet esama slaptos požeminės veiklos, kuri nukreipta prieš jaunimą; stengiamasi jį atitraukti nuo svarbiausių religinių gyvenimo problemų sprendimo, mėginama jam įpiršti pornografiją, narkotikus, alkoholį.

Nijolė Sadūnaitė pabrėžė, kad Lietuvoje ypač trūksta religinės literatūros, trūksta pastoraciniam darbu kunigų, dvasios vadų, kapelionų, kurie galėtų skirti daugiau jėgų jaunimo auklėjimui, religiniam jo švietimui, dvasiniam organizacijų vadovavimui.

Anot kun. Sauliaus Bytauto, Sibiro jaunimas linksta prie Bažnyčios ir jingūsią į demokratinius judėjimus. Vyresnioji karta priešingai — esanti pasyvi ir vengia visokių dabartinių laikų naujovių.

"Kai pirmąsyk atvažiavau į Sibirą, — pasakoja kun. Saulius Bytautas, — žmonės bijojo kunigų. Galvojo, kad jie bendradarbiauja su saugumu. Šiandien sąlygos jau geresnės, valdžia religiniam gyvenimui pakantesnė, bet vis vien aktyviai reiškiasi prieš Bažnyčią nusiteikusios jėgos. Norint, kad būtų sukurta nauja visuomenė, — kalbėjo kunas Sibiro misijonierius — reikės bent 15 - 20 metų".

Tautų draugystės susitikimus Rimini mieste kasmet rengia italų katalikų sąjūdis "Communione e Liberazione" — "Bendravinimas ir išsilaisvinimas". Tai vienas svarbiausių Italijos katalikų sąskrydžių, kuriame dalyvauja ypač daug jaunimo.

jo valstybės tebėra už "geležinės uždangos". Todėl šiandien tose valstybėse dar tebeskamba gedulo varpai. Jie skamba pranešdami pasauliui, kad čia gyvena laisvę mylintys ir už ją kovojantys žmonės.

Pasirašė: Akcijos "Europos Kelias" dalyviai Lazdijuose 1990 metais rugpjūčio 23 dieną.

SUTARTIS TARP LIETUVOS IR RUSIJOS

Tarptautinė spauda komentuoja neseniai pasirašytą ekonominio bendradarbiavimo ir prekybos sutartį tarp Lietuvos ir Rusijos respublikų. Tai pirmoji tokia sutartis tarp dviejų Sąjungos respublikų, norinčių tiesioginiai prekiauti be biurokratiškų Maskvos įstaigų globos.

Tik ar praktiškai Maskvą bus galima aplenksti, parodys gyvenimas. Lietuvai labai reikalingos dujos ir žibalas yra Federacinės Rusijos respublikos teritorijoje. Tad Rusija norėtų pati savo

žemės turtus kontroliuoti. Tačiau centrinė TSRS valdžia nelinkusi atsakyti tų turtų, kuriuos laiko savo t.y., visos Sovietų Sąjungos nuosavybe.

Gyvenimas taip pat parodys, kaip prekyboje tarp dviejų re-

spublikų bus susitarta dėl kainų. Sutartyje numatyta, kad tuo tarpu prekybų kainos bus nustatytos pagal pirkėjo ir pardavėjo susitarimus, o vėliau bus stengiamasi prisitaikyti prie tarptautinių kainų.

Sov. S-gos užs. reik. ministris Ševardnadze pareiškė, kad Sov. S-ga sutinka tartis su Japonija dėl jos okupuotų Japonijos salų, jei Japonija investuos į sunkiai sergantį sovietų ūkį, bet nepradėjo salų grąžinti.

Popiežius Jonas Paulius II pašventino Ivory Coast pastatytą didžiausią pasauly Taikos karalienės baziliką Yamoussou-boro apylinkėj, užimančią 30 akrų plotą ir talpinančią 300,000 žmonių.

KOPENHAGOS PRISIMINIMAI – 6

„(Niekas nepakeitė ir kalbos netaisę spausdiname Algirdo Budreckio straipsnio tęsinį. — Dar red.)

Pasimatymas su Danų Parlamento nariais

Birželio 12 d. Danijos parlamentas — Folketingetas pakvietė CSCE dalyvius ir stebėtojus apsilankyti parlamento rūmuose Christianborgo pilyje. Parlamentarai suorganizavo vaišes ir programą. Programos bendra tema buvo „Bendradarbiaujanti Demokratija Dirba“. Po vaišių bendras susirinkimas prasidėjo 7 val. vak. Tarp 8 ir 10 val. susirinkusieji išsiskleidė po 8 grupes; vadinas, Folketingeto 8 pagrini-

dinės partijos pakvietė svečius į savo būstines susipažinti su jų programomis ir pasižmonėti.

Iš pabaltiečių nyvyko į parlamentą Algirdas ir Arvydas Budreckiai. Jiems pavyko draugiškai ir detalai išdėstyti Lietuvos padėtį dviem grupėm. Ypatingą dėmesį parodė Krikščionių Liaudies Partijos (Kristelig Folksparti) generalinis sekretorius Niels Chresten Andersen bei ideologas Knud Gjonborg ir Radikalios Kairės partijos (det Radikale Venstre) pirmininkas Thorkild Mjoller. Šių vidurinių srovių lyderiai išskėlė nemažą klausimų apie Pabaltijo respublikas, ypač apie Lietuvą. Jie žadėjo ateity padėti pabaltiečiams siekiant nepriklausomybės atstatymo, Danų parlamente pareiškė protestą prieš Lietuvos blokadą. Šitie pokalbiai užtruko iki 10 val. 30 min., atseit, ilgiau negu buvo nustatyta vizitams!

Antra reikšminga JAV delegacijos kalba

Europos Bendroji rinka atsiskakė prisidėti prie JAV karių Saudi Arabijoje išlaikymo išlaidų, bet pažadėjo paremti Jordaną, Turkiją, Egiptą ir kt. valstybes, nukentėjusias dėl prieš Iraką vykdomos ūkinės blokados.

JAV numato parduoti Saudi Arabijai ir Jungt. arabų emiratam 385 modernius M-1A2 tankus ir kt. šarvuotą autovežimį.

Egipto prezidentas Hosni Mubarek pažadėjo papildomai pasiūsti į Saudi Arabiją dar 3000 karių.

Irakas atmetė Raudonojo Kryžiaus siūlymą pristatyti maisto už leidimą pasimatyti su įkaitais.

Žymus protestantų teologas kun. Richard John Neuhaus nutarė priimti katalikybę ir siekti kunigystės.

Prezidentas George Bush ir Sov. S-gos prezidentas Gorbačiovas pasiuntė iš Helsinkio bendrą įspėjimą Irako prezidentui Saddam Hussein, kad pasitrauktų iš Kuveito, gražintų seną vyriausybę ir paleistų įkaitus ir kad J. T. paskelbtos ūkinės sankcijos bus vykdomos tol, kol tie reikalavimai bus patenkinti.

Kambodijos vyriausybė ir prieš ją kovojusios sukilėlių grupės priėmė J. T. Saugumo tarbos nuolatinę narių pasiūlytą planą ten vykstančiam konfliktui užbaigti. Pagal planą ten bus sudaryta pereinamoji vyriausybė ir J. T. priežiūroje įvykdyti rinkimai.

Buv. Pakistano min. pirmininkė Benazir Bhutto buvo oficialiai apkaltinta turėtos galios piktnaudojimu.

Irakas pasiūlė nemokamai duoti aliejaus neturtingosioms valstybėm, tik reikia jį pačiom pasiimti.

Arabų lygos stebėtojas prie J. T. Clovis Meksoud pasitraukė iš pareigų dėl lygos valstybėse esančių nesutarimų.

Trečia Konferencijos savaitė

Birželio 18 d. CSCE plenumo sesijoje tęsėsi delegacijų vadų kalbos dėl praeitos savaitės pareiškimų. Vengrijos ir Rumunijos atstovai pasiteisino dėl savo kraštų tautinių mažumų problemų. JAV ambasadorius Max Kampelman kalbėjo apie rinkimų laisvės reikšmę bendrai; Juogslavijos atstovas Javanovičius kalbėjo apie mažumas Jugoslavų federacijoje santvarkoje. Švento Sosto atstovas monsijoras Lebaupin kalbėjo apie religinę laisvę. Iš kalbų ir iš vietos spaudos matyti kad politiniai ir etniniai neramumai Bucharaste gavo visą dėmesį. Pabaltijo valstybių klausimas negavo reikiamo atid.

Birželio 19 d. 10 val. 30 min. JAV ambasadorius M. Kampelman susaūkė pasitarimą su nevalstybinėmis organizacijomis (NGO's). Susirinkimui pirmininkavo JAV delegacijos narė Paula Dobrianskytė. Dalyvavo kairurie JAV delegacijos nariai ir tautybių atstovai: žydai, estai, lietuviai (Algirdas ir Arvydas Bu-

dreckiai), Transilvanijos vengrai, vengrai, ukrainiečiai ir čigonai. Trumpus pranešimus apie Konferencijos eigą padarė P. Dobrianskytė ir JAV delegacijos vicepirm. Jane S. Fisher. Ilgą ir bendrą Konferencijos siekių ir eigos apžvalgą pateikė delegacijos vadas ambasadorius Kampelman. Jam atrodė, kad yra pasimetimas Maskvoje; sovietai pergyvena persimainymą. Greičiausiai Maskvos Konferencija 1991 m. rugsėjo mėn. pabrėš mažumas. Toliau sekė diskusijos, kuriose reikiškė nevalstybinių organizacijų atstovai.

Dar birželio 19 d. Algirdui ir Arvydui Budreckiams pavyko suėsti su Italijos delegata dr. Christina Antonelli. Jai buvo įteiktas Vliko raštas ir du memorandumai apie žmogaus teisių pažeidimus Lietuvoje.

Tuo ir baigiasi šis reportažas iš Kopenhagos Konferencijos. Dr. Bobelis grįžo iš Vokietijos Kopenhagą birželio 22 d. Jis toliau tęsė Vliko reprezentacinį darbą iki Konferencijos uždarymo Bet tai atskiras pranešimas. Algirdas Budreckis

JONAS V. STRIMAITIS, advokatas patarnauja teisinuose reikaluose. Advokatas kalba ir lietuviškai. 134 West St., Simsbury, Conn. 06070. Tel. 203 651-0261.

SHALINS FUNERAL HOME, Inc., 84 - 02 Jamaica Ave. (prie Forest P'way St.), Woodhaven, N.Y. 11421. Suteikia garbingas laidotuves. Koplyčios parūpinamos visoje miesto dalyse. Tel. 296 - 2244.

BUYUS FUNERAL HOME. Mario Teixeira, Jr. laidotuvių direktorius, Newark office: 426 Lafayette St. (Cor. Madison Ave.), telef. 344 - 5172. Parduodamos garbingos laidotuvės. Modernios koplyčios, oras šaldomas. Daug vietos automobiliams pastatyti.

BEACH MEMORIAL CHAPEL, 301 Corey Ave., St. Petersburg Beach, Fla., 33706. 813 360 - 5577. KENFIELD WOODLAWN FUNERAL HOME, 200 Pasadena Ave., S. St. Petersburg, Fla. 33707. 813 345-9393. WOODLAWN MEMORY GARDENS, 101 58th St., S. St. Petersburg, Fla. 33707. 813 345 - 9393.

JUOZO ANDRIUŠIO Real Estate, namų pardavimas, visų rūšių apdraudimai, Income Tax pildymas. Įstaiga veikia naujoji vietoje — OHLERT-RUGGIERE, Inc., 89 - 11 Jamaica Ave., Woodhaven, N.Y. Telef. 847-2323 (namų telef. 847 - 4477). Įstaigoj kreipiantis paminėti, kad esate ar norite būti J. Andriušio klientais.

VYTAUTAS BELECKAS IR SŪNUS JONAS, sav. Winter Garden Tavern. 1883 Madison St., Ridgewood, N.Y. 11227. Telef. 821 - 6440. Salė vestuvėms ir kt. pramogoms. Be to, duodami polaidotuviniai pietūs. Pirmos rūšies lietuviškas maistas priinama kaina.

SIDABRINIO VARPO KEPYKLA — Silver Bell Baking Co. Lietuviška ir europietiška duona ir pyragai, šventėms, vestuvėms bei pokyliams turtai. Dalia Radžiūnas, sav. — 43 - 04 Junction Blvd., Carona, Queens, N.Y. 11368. Telef. 779 - 5156.

LIETUVIŲ KULTŪRINĖ RADIO PROGRAMA "AUŠRA". WICN-FM 90.5 Worcester, MASS. Sekmadieniais 8-9 val. vakaro, Eduardas Mellus, Jr., 70 Curtis St., Auburn, MA 01501, T. 508 753 - 7232.

NEW YORK - NEW JERSEY - Laisvės Žiburys, sekmdieniais 9-10 val. ryto WNWK 105.9 FM. Romas Kezys 217 - 25 54th Ave. Bayside, N.Y. 11364, Tel. 718 - 229 - 9134 arba 718 - 428 - 4552.

KOLODNY & KOLODNY: Virginija Kolodny, Lietuviškai kalbanti advokatė, 11 Park Place, Room 905, New York, N.Y. 10007. Tel. 212 349 - 7771. Nelaimių ir susidūrimų atvejai, namų pardavimas, testamentai, išnuomavimai, kondominijumų reikalai. Turi leidimą praktikuoti New Yorko valstijoje.

NEW JERSEY, NEW YORK - "Lietuvos Atsiminimai", pirmadieniais nuo 8 iki 9 v.v. iš Seton Hall Universiteto stoties, 89.5 FM banga. "Musik of Lithuania" programos, vedamos anglų kalba iš tos pačios stoties, taip pat pirmadieniais girdimos nuo 7:30 iki 8 v.v. Dr. J. J. Stukas — direktorius, 234 Sunlit Dr., Watchung, N.J. 07060. Tel. 201 753 - 5636.

DR. K. BOBELIO PRANEŠIMAS

Dr. Kazys Bobelis, Vyriausio Lietuvos Išlaisvinimo Komiteto pirmininkas, iškviestas Lietuvos Respublikos vyriausybės, sekmingai pasiekė Lietuvą rugsėjo 5 ir vyriausybei perdavė VLIKO nupirktus Hawlett Packard LaserJet series III "printers".

Rugsėjo 6 jis susitiko su Lietuvos Respublikos ministre pirmininke Kazimiera Prunskiene bei jos pavaduotoju Algirdu Brazausku ir kitais vyriausybės nariais. Numatyta ir daugiau pasimatymų. Užsienio reikalų ministrui Algirdui Saudargui įteikė vyriausybei labai reikalingus Helsinkio konferencijų dokumentus nuo 1975 m. ir vėliausius VLIKO padarytus pareiškimus. Rugsėjo 10 dr. K. Bobelis susitiko su Tarybos pirmininku prof. Vytautu Landsbergiu.

Rugsėjo 8 dr. Bobelis tarė žodį Vilniaus tremtinių sąjungos su-

rengtame Tautos šventės minėjime.

Per Vilniaus televiziją dr. Bobelis apibūdino VLIKO įsikūrimo tikslą, praeitį, poziciją, padėtį bei darbą, o taip pat dalyvaudant ir Jonui Bobeliui pasikeitė nuomomėmis dėl ryšių išplėtimo. Būdamas Vilniuje pasimatė ir pasikalbėjo su Lietuvos Aido bei Gintojo Krašto redaktorais.

Kauno poliklinikos ligoninėje dr. Bobelis turėjo konsultacijas su vietiniais daktarais, apžiūrėjo pacientus bei painformavo apie Amerikos medicinos programą.

Rugsėjo 3 prieš išskridamas į Europą, dr. Bobelis pasiuntė telegramą prezidentui Bush ryšium su įvykstančiais prezidento Bush ir prezidento Gorbačiovo pasitarimais Helsinkyje. (Elta)

ĮVYKIAI LIETUVOJE

— Vilniaus katedros portalo — Lietuvos technikos muziejus, įsteigtas šiais metais, įsikūrė Kaune, Aleksoto aerodromo teritorijoje. Šiuo metu ruošiamas aviacijos paroda. Muziejus renka medžiagą apie Lietuvos bei išsvijos inžinierius ir aviatorius. Domina dokumentai, nuotraukos, spauda, senosios technikos pavyzdžiai. Kuriama muziejaus biblioteka, kuriai reikalingi enciklopediniai leidiniai, monografijos, memuarai ir kita literatūra lietuvių bei užsienio kalbomis. Norį užmegsti ryšius su šiuo muziejumi gali rašyti jo direktoriui: Algirdas Gemziukas, Lietuva 233005, Kaunas, Kapsų 104.

— Kairšadorių vyskupijos kurijai gražinta "Tulės" sanatorija Birštone. Po karo ji buvo nacionalizuota, kaip ir kiti bažnytinės organizacijos priklausę pastatai. Dabar numatoma grąžinti maždaug 220 klebonijų ir kitų pastatų, buvusių bažnytinėje nuosavybėje.

— Naujosios Vilnijos gyventojai galėjo pasiskaityti "Vilniaus krašto patriotų organizacinio komiteto" lapelį, kuriame kita-taučiai kviečiami ruošti lietuvių pogromams ir apsisaugojant nuo to burtis į konspiruotus būrius ir laukti signalo. Į šiuos būrius gali įstoti visi SSSR piliečiai nuo 14 iki 70 metų.

— Pasvalio rajono valdytojas V. Lalas pakvietė šio krašto aludarius, kurių čia daugiau nei šimtas, pasitarti, kaip "reabilituoti" pasvalietišką naminį alų. Juo būtų galima prekiauti Pasvalyje. Valdytojas priminė, kad 1939 m. Lietuvai alus davė 5 milijonus litų pajamų.

— Panevėžio švč. Trejybės bažnyčios (sovietiniu laiku buvo parodų rūmai) klebonas R. Pukėnis pašventino Sodų gatvėje išrikiuotus parapetų lengvuosius automobilius.

— Kamerinis choras "Jauna muzika", vadovaujamas R. Merkelio, šią vasarą dalyvavo keturiuose tarptautiniuose konkursuose Airijoje, Austrijoje ir Japonijoje, iškovoję pirmąsias vietas. Choras neturi profesionalaus statuso, laikosi choristų entuziazmu.

— Antano Smetonos, Lietuvos Respublikos buvusio prezidento, rašytas žodis — Rinktiniai raštai po 50 metų privertinės užmaršties vėl pasiekė skaitytojus. Rinkting sudarė istorikas A. Eidintas, remiantis 1930 - 1931 ir 1935 Kaune išleistu A. Smetonos raštų penkiatomiu. Rinktinėje — A. Smetonos publicistika politinio, kultūrinio ir akademinio gyvenimo klausimais, paskutinio Lietuvos prezidento kalbos prie Vytauto Didžiojo paminklo ir Nežinomo kareivio kapo, laidojant J. Basanavičių, Maironį ir kt.

Remkime
TAUTOS FONDA
ir padėkime finansuoti ELTA biuletenių leidimą šešiomis kalbomis. Jie pasiekia laisvąjį pasaulį, informuodami apie tikrą padėtį okupuotoje Lietuvoje. Neužmirškime Lietuvos Laisvės Lždo, pagerbdami savo artimuosius ir jų atminimą. Aukos Tautos Fondui nurašomos nuo federalinių mokesčių (IRS Tax Exempt No. 51-0172223). Aukos siųsti adresu:
Tautos Fondas,
Lithuanian National Foundation, Inc.,
P.O. Box 21073,
Woodhaven, N.Y. 11421.

LIETUVIŠKO STILIAUS PAMINKLAI SUKURIAMI IR NEMOKAMAI PRISTATOMI Į VISAS KAPINES NEW YORK, NEW JERSEY IR CONNECTICUT VALSTIJOSE. ĮSTAIGA PRIE ŠV. JONO KAPINIŲ.

Fasolino MEMORIALS
66 - 86 80 ST. MIDDLE VILLAGE, QUEENS, N.Y. 11379
PHONES (718) 326 - 1282 326 - 3150

TAI MUSŲ VIENIŅTELE VIETA — GAUSI PARODŲ SALE

KVEČAS
JONAS
1933 + 1976

VYTIS
KELIONIŲ IR TURIZMO AGENTŪRA

- LĒKTUVAI
- LAIVAI (CRUISES)
- TRAUKINIAI (AMTRAK)
- AUTOBUSAI
- NUOMOJAMOS MAŠINOS
- VIEŠBUČIAI
- ĮDOMIŲ VIETŲ LANKYMAS
- GRUPINĖS KELIONĖS Į LIETUVĄ

MOKĖTI GALIMA VISOMIS KREDITO KORTELEMIS JOKIO EKSTRA MOKESCIO UŽ PATARNAVIMĄ PILNAI APDRAUSTA IR AKREDITUOTA AGENTŪRA

VYTIS INTERNATIONAL TRAVEL SERVICE
2129 KNAPP STREET
BROOKLYN, N. Y. 11229
TEL.: 718 769 - 3300

Po simpoziumo "Popietė su Nijole Sadanaite" Lietuvos vyčių seimo metu. Iš k. Jūlytė Antanaitytė Kowrak, kun. Juozas Anderlonis, Lietuvos vyčių centro valdybos dvasios vadas, Nijolė Sadanaite.

DARBININKAS

The Lithuanian Weekly
Published by Franciscan Fathers341 HIGHLAND BLVD.
BROOKLYN, N.Y. 11207Editorial Office 718 827-1352
Business Office 718 827-1351

Publication No. USPS 148-360

Second Class postage paid at Brooklyn, N.Y., Post Office
Subscription per year \$20.00. Single Copy 50 cents

POSTMASTER: Send Address Change to:

DARBININKAS, 341 Highland Blvd., Brooklyn, N.Y. 11207
ISSN 0011-6637

— Redaguoja REDAKCINĖ KOMISIJA —

Lietuvos vargai dar tik artėja

Rugsėjo 12 Maskvoje, pasirašant Vokietijų sujungimo protokolą, JAV Valstybės sekretorius Baker viešai pareiškė, kad Amerika nepripažįsta Pabaltijo kraštų inkorporacijos į Sovietų Sąjungą. Tai buvo tikrai gražus žestas, atsiliepiamas į lietuvių spaudimą prieš šią kelionę.

Tačiau tai reikia priimti kaip paprastą mandagumo frazę. Tas posakis Lietuvos vargų nepalengvina ir nepataiso jos padėties. Jei Amerika būtų pripažinusi Lietuvą de facto ir de jure, šiandien viskas būtų pasisukę kitaip. Amerika savo laisvės gynimo principus išdavė, pasirinko politiką, prekybą, materiją.

Savo pranešime kontrolės ministeris Kazimieras Uoka nurodė, kad didieji Lietuvos vargai dar prieš akis. Tad nebūkime kokie naivūs optimistai, kai padėtis kasdien darosi sunkesnė, kritiškesnė.

Ir kas gali ištikti Lietuvą?

Ateina žiema, kuri Lietuvai gali būti labai sunki. Lietuva buvo moderninama, apšildoma aliejumi, dujomis. Visa tai priklausė nuo Maskvos malonės. Maskva gali vėl pakartoti blokadą pačiais šalčiausiais mėnesiais. Kas tada atsitiks Lietuvoje? Kas ją gins nuo šalčio ir kitų negandų?

Visi kalba, kad rengiamas perversmas. Ir jis tikrai rengiamas, nes padėtis kasdien blogėja. Blogėja ir Sovietų Sąjungoje ir Lietuvoje. Vienas Amerikos televizijos komentatorius pasakė, kad čia padėtis darosi tiesiog tragiška — Sovietų Sąjungai grėsia badas ir šaltis. Kai trūksta duonos, nerberūpi jokios politikos. Prieš tokią padėtį atsidūrė Sovietų Sąjungos respublikos.

Lietuvoje yra kiek geriau, duonos klausimas nėra taip aš-

trus, bet nėra prekių, didėja netvarka. Specialiai spauda kritikuoja parlamentą, vyriausybę, kad sukeltų žmonių nerimą. Ir kas tai daro? Paaikškėjo, kad visur veikia KGB agentai. Jie įlindo į visokias vietas, įstaigas ir visur kursto žmones prieš dabartinę Lietuvos valdžią. Kelti nerimą, nepasitikėjimą jų svarbiausias uždavinys. To nori ir Maskva.

Kalbama, kad iš vyriausybės ir iš parlamento pasitrauks Algirdas Brazauskas, komunistų partijos vadas. Artėjant neramumams, jis nori būti saugus ir atsargus. Kai vėl valdžioje įsigalės senieji aparato žmonės, jis vėl bus valdžios viršūnėje. Gal tai bus pavadinta socialistų, ar socialdemokratų vardu, tai nieko nereiškia. Buvę valdžios žmonės vėl išsilaukys ir pratęs seną režimą.

Kalbėta ir per Vilniaus radiją apie sukilimo pavojų. Lietuvoje tai išauktų partizaninį karą, nes kiltų visi, kurie turėjo šiltes vietas, brangius butus, automobilius ir nieko nereikėjo dirbti, nes dirbo pavergtą liaudis. Darbo liaudis tikriausiai atsilaukys prieš juos, bet kur nueis kariuomenė, ką ji parems? Lietuvoje didelį pavojų sudaro lenkai. Jie neliks neutralūs, visom išgalėm puls lietuvius.

Dar pridėjus kuro, prekių trūkumus ir gal net maisto, tai Lietuvos žiema gali būti sunki ir tragiška.

Gal taip nebus? Duok Dieve, kad tauta išeitų nepažeista, bet nereikia uždengti akių, nereikia savęs užliūliuoti. Padėtis yra rimta, kieta, rūsti.

Kaip niekada, vėl visų dėmesys susitelkia ties Amerikos lietuviais. Jau nelaukiam kalbėti apie kokius primatus, kai reikalinga kiekvieno mūsų pastanga, auka,

Rugsėjo 9, sekmadienį, iš Lietuvos į New Yorką atskrido Lietuvos kontrolės ministeris Kazimieras Uoka. Kennedy tarptautiniame aerodrome jį pasitiko LB apygardos pirmininkas Vytautas Alksninis ir tuoj jį atgabeno į Baltijos restoraną, kur buvo sukviesta apie 25 žmonės svečių sutikti ir su juo pasikalbėti.

Svečias iš Lietuvos buvo išvykęs tik šeštadienį, o sekmadienį, prieš 5 v. popiet jau buvo Baltijos restorane. Naujausias žinios, naujausias nuotaikos atvežtos į New Yorką!

darbas ir dar kartą darbas Lietuvai.

Pirmiausia budėkime. Sekime įvykius. Informuokime savo kongreso narius, senatorius. Jie tik vieni šiuo metu gali apginti Lietuvą. Nesibijokime kad tai jiems gali atsibosti. Reikia belsti ir belsti, kad Lietuva išeitų laisva iš tų tamsių liūdnujų situacijų, kuriuos dabar jai grūmoja.

Taip niekada nereikėjo mūsų budrumo, kaip dabar. Nepalikime Lietuvos vargai!

Jonesborough, Tennessee, birželio 30 d. parade Margaret Gregg (Grigavičiūtė) ir Danutė Prasauskaitė-Cline, pasipuošusios tautiniais drabužiais atkreipė publikos dėmesį su lietuviška vėliava ir plakatais "Independence for Lithuania Now" ir "Global Freedom". Margaret yra menininkė, kurios tekstilės meno kūriniai išstatyti Jonesborough studijoje. Šių metų pradžioje ji lankėsi Lietuvoje ir Vilniaus Dailės Akademijoje dėstė meną. Danutė mokytojauja Kingsport pradžios mokykloje.

LIETUVOS ŠIOS DIENOS VARGAI IR VILTYS

— Kontrolės ministeris K. Uoka apie dabartinę gyvenimą Lietuvoje —

Ko svečias, Lietuvos kontrolės ministeris Kazimieras Uoka, dabar atvyko į Ameriką? Jį pakvietė darbo unijos. Nori susipažinti su unijų veikla. Lietuvoje prasideda partinė kova, kurią išnaudoja Maskva. Kaip Vokietijoje buvo pasmerktas nacizmas, taip Sovietų Sąjungos valdytuose kraštuose bus pasmerktas komunizmas. Derybos su Rusija. Sunki žiema. Gali kilti revoliucija. Didėja spekuliacija. Šis pokalbis buvo užrašytas į garsajuostę New Yorke ir dabar gana laisvai atpasakojamas.

Kaip atrodo svečias?

Svečias yra ne aukšto ūgio, lieknas, gana jaunas, kokių 35 metų, gana kuklus, nesiveržiąs dominuoti nei rankų mostais, nei balso pakėlimu, nei kokiais išsireiškiniais, kad kitus nustebintų ir patrauktų dėmesį. Mieliau jis klausosi kitų, o kai kalba, kalba paprastai. Jam rūpi perduoti pačią mintį, supažindinti su problema.

Pristato svečią

Baltijos restorane buvo sustumti stalai ir taip padarytas vienas ilgas stalas, apie kurį galėjo susėsti visi susirinkę. Svečią pristatė NY LB apygardos

pirmininkas Vytautas Alksninis, kuris ir surengė šį susitikimą.

Savo kalboje pirmininkas pasveikino svečią šiais žodžiais: "New Yorke yra gyva Lietuvių Bendruomenė, gyva Lietuva, ir kiek jėgos leidžia, mes visada dirbame Lietuvos labui".

Ko svečias atvyko į Ameriką?

Savo kalbos pradžioje svečias pasisakė, kad čia atvyko kviečiamas Amerikos unijų, su kuriomis jis bendrauja jau pusantų metų. Amerikoje jis jau yra antrą kartą.

Unijos nori patirti apie gyvenimą Lietuvoje. Taip pat jis turi prašymą unijoms, kad jos sudarytų sąlygas atvykti čia unijų atstovams ir pasimokyti, kaip reikia tvarkyti unijas. To prašo ne tik lietuviai, bet drauge estai ir latviai.

Lietuvos darbo unijos palaikoryšį su Švedijos unijomis ir su kitomis, kur tik gali prieiti. Svečias pabrėžė, kad jiems labai svarbu palaikyti santykius su kitų kraštų demokratiniams judėjimais.

Svečias kalbėjo: "Kaip Vokietijoje buvo pasmerktas nacizmas, taip ateis laikas, kai ir čia bus pasmerktas komunizmas."

Drauge jis nori pamatyti, kaip gyvena Amerikos lietuviai. Nors nežino daugelio pavardžių, bet Lietuva jaučia Amerikos lietuvių veiklą. Lietuva žino, kad Amerikos lietuviai irgi daro visa, kad visos šalys pripažintų nepriklausomą Lietuvą!

Padėtis Lietuvoje

Jau praėjo tas laikas, kai visi lietuviai veidu žiūrėjo į vieną pusę. Dabar prasidėjo realus klausimų sprendimas, iškyla ekonominiai klausimai. Visur prasidėjo partinė kova, kuri nėra labai gera, nes ji paliečia mūsų pačių gyvybinius interesus. Tą kovą išnaudoja Maskva savo interesams.

Svečias mano, kad patys didžiausieji sunkumai dar yra priekyje, dar jie ateis! Maskvoje po-

litika sudėtinga, sunku kartais net susigaudyti. Prieš keletą dienų Maskva nutraukė derybas su estais.

Maskva sudarė delegaciją pasikalbėti su Lietuva ir tą delegaciją pavadino "Delegacija pokalbiui su Lietuvos Tarybų Socialistine Respublika". Lietuva su tuo nesutinka. Delegacija turi būti pavadinta aiškiai — "Delegacija pokalbiui su Lietuvos respublika".

Kaip su moratoriumu?

Kai pradės derybas ir surašys protokolą, Maskva tada vėl užpains moralatoriumu reikalą. Reikalas yra labai rimtas, ir žaisti su juo negalima. Kovo 11 aktas yra taip surašytas, kad jis pratęsia 1918 metų Lietuvos nepriklausomybės aktą. Jeigu dabar atsisakysime kovo 11 d. akto tai drauge atsisakysime ir ano 1918 metų akto.

Daug kas priklauso nuo Rusijos

Prieš Rusijos rinkimus jis pats važinėjo po Rusiją ir sakė kalbas. Ir jis prisidėjo, kad ten būtų išrinktas Jelsinas.

Nuo Rusijos labai daug priklauso. Bet Rusijoje aktyviai veikia vadinamieji "aparatai", senojo aparato valdininkai, kurių yra apie 15 milijonų. Jie ir daro visokias ekonomines diversijas, kad tik sužlugtų ekonomija ir tuo jie išgelbėtų savo kailį, tikėdamiesi vėl sugrįžti į seną režimą. Jie leidžia ir visokius gandus, kad pakenktų demokratiniams išsivystymui. Reikalai vis blogėja.

Svečias sakėsi, kad jis turįs tikrų žinių apie padėtį Rusijoje. Ten gali būti perversmas lapkričio ar gruodžio mėnesį, kada prasidės sunki žiema. Tai palies ir Lietuvą.

Energijos trūkumas

Jau dabar visoje Lietuvoje yra energijos trūkumas. O kas bus žiemą?

(Bus daugiau)

JONAS PUZINAS

9

KELIAS Į LIETUVOS NEPRIKLAUSOMYBĖS ATSTATYMĄ

Todėl kovo 19 d. visų apylinkių komisijų nariai lietuviai įteikė Vilniaus vyr. burmistrui raštą, kur pasisakoma dėl lietuvių ir lenkų santykių, dėl prieš surašymą lenkų vestos agitacijos Vilniuje ir jo srityje ir kad dėl tų aplinkybių lietuviai su gudais negalėję laisvai pareikšti savo tautybės. Pareiškima pasirašė A. Smetona, A. Stulginskis, A. Janulaitis, M. Biržiška, P. Gaidelionis, J. Vileišis, Č. Landsbergis, A. Žmuidzinavičius ir J. Šernas (P. Klimas, Mūsų kovos dėl Vilniaus. 1322-23 - 1922-23. Kaunas, 1923, p. 58-59).

Lietuvių politinės aspiracijos aiškiai buvo pareikštos Vilniuje 1916 m. balandžio 9 d. slaptai išspausdintame ir plačiai Lietuvoje paskleistame atsišaukime. Čia duodamas to įdomaus dokumento ištisinis tekstas (tekstas paimtas iš P. Klimo knygutės Mūsų kovos dėl Vilniaus, p. 60-62):

Lietuviai!

Ar yra pasaulis, kas būtų tiek prisikentėjęs, tiek vargo išvargęs, kiek mes, lietuviai, savo žemelėj? Dar žiloj senų senobėj mus skaudė, plėšė ir žudė piktieji kryževiviai. Ir mūsų tėvų tėvai, seniai ir proseniai, prieš juos savo krašto laisvę

gindami, savo krauju, kaip rasa, kaip lietum, apšlakstė kiekvieną savo tėvynės pašalėlį. Betgi neliko jie kryževivių vergučiai! Ir niekuomet jie nesidavė, kad jų žemėj būtų kitas kas, ne jie patys, ponai. Niekuomet nesileido, kad jų krašte bet kas svetimas lietuvių valdytų ar naudotų.

Užtat per ištisus amžius jiems teko grumtis su savais kaimynais dėl savo krašto laisvės. O neprietelių buvo daug. Kiekvienas mus tykojo apgrobti...

Ilgos, nepabaigiamos kovos ilgainiui nuliežė kraštą, nustelbė stangias jėgas, parlaužė Lietuvos stiprybę. Neišstūrėjome. Mus išdraskė. Rytų ir šiaurės milžinas paveržė mums žemę, atėmė laisvę, pančiais apkalė. Pietų pusės tariaimieji mūsų talkininkai, patys likę belaisviais, čia pat, mūsų tarpe, tykojo mums lietuvių dvasią išplėsti. Griežti vakarų kaimynai pamažėli, mažomis dalelėmis naikino mūsų brolius Prūsiose. Tarytum, tik viena jūra mus užjaučianti beliko. Tik ji savo bangų liūdnu užėsiu padėjo tiek amžių mums sielvartu dainas niūniuoti...

O patvariausi mūsų tautos sūnūs, tikrieji Lietuvos vaikai, tempė sunkų baudžiavos jungą, savo kruvinu prakaitu maitindami sau priešininkus.

Kada gi, baudžiavai kritus, Lietuva, it miškas po žiemos ledų, kėlės, — jai nugenėjo šaknis, atėmė žadą. Per 40 metų mus laikė nebyliais, o prašnekusius drąsuolius kalėjimais, iš šiaurės speigai rovė iš mūsų tarpo. Mūsų vaikams norėta iškiepyti svetima dvasia, įbrukti svetima kalba. Tarytum, manyta atskirti vaikai nuo tėvų, tėvai nuo vaikų, kad jie, kits kito nesuprasdami, patys tamsybėje ir barny sumiš-

tų ir sugniužtų.

Kas besuskaičiuos, kas beaprašys visa tat? Mūsų motinų ašaromis upės, ežerai, jūros paplukę; mūsų tėvų kančias, rasi, tik pats pragaras pranoktų... Ir, pagaliau, šiandien mūsų kraštą svetimi pavertė savo žiauriausios piovynės vieta. Puikiausios mūsų dirvos dėl jų tyrumais virto. Gražios sodybos dūmais nuėjo. Ir išdraskytas lietuvis elgeta paliko.

Ar gali tad būti pasaulyje dar kas būtų tiek prisikentėjęs, tiek vargo išvargęs, kiek mes, lietuviai, savo žemelėj? Ir ar gali todėl čia kas teisų daugiau turėti, kaip mes, tą savo žemę taip gausiai krauju, prakaitu ir ašaromis aplyję? Ir už ką turi mus kas tinkamus liežti, skausinti, naikinti? Ar kitos tautos, didelės ir mažos, vargę kentėję, neįgijo savam krašte valios? Nejaugi mums vieniems pasauly ta juoda nevalios dalis per amžius yra skirta?!

Niekados ir niekados!

Lietuviai! Tiek amžių čia išvargę ir ligi šiol ištvėrę — argi mes savo vargams čia galo nerasime? Mes turime rasti, kad lietuviai esame ir žmoniškai gyventi norime!

Bet vieną visados atmintime. Ligi ant mūsų svetimi ponai turės valią, ligi jie — ne mes — čia šeimininkai būsime, ligi rusai, vokiečiai ar lenkai mus valdys ir gainios, o mes nesu-sipratę, iškrikę jiems tebernauditi turėsime, — visa paliks senoviškai, ir mūsų vargams niekuomet galo nematysime. Svetimi ponai nepaliaus savų reikalų težiūrėję, savos letenos dėję, savos kalbos, savosios dvasios mums brukę... O lietuvis žūdamas iš kailio nersis... (Bus daugiau)

KURIANTI ARTIMO MEILĖ AR ŽUDANTI NEAPYKANTA?

Lietuvos Aukščiausios Tarybos pirm. V. Landsbergio kalba Oslo konferencijoje rugpjūčio 29

(atkelta iš I psl.)

dovaną Lietuvos vaikams, mes džiaugėmės, kad senoji sovietų propagandos mašina nebeįstengia žaloti žmoniškumą.

Atrodytų, kad kiekviena naujai patirta arba prisimenama skriauda turėtų gimdyti neapykantos ir keršto jausmus; tačiau, mūsų visų laimei, nevisada taip būna. Galbūt pernelyg didelė ar pernelyg ilgai besitiesianti skriauda pati daro beprasmišką bet kokį kerštą ir formuoja vien teisingumo troškimą — to teisingumo, kuris išgelbėtų abu nukentėjusius: ir skriaudžiamąjį, ir jo skriaudiką.

Čia ir kelias į demokratiją, kuri nėra abstrakčiai svarstoma vertybė, bet realiai galimas tautų gyvenimo būdas. Vis dėlto, kai sakoma, jog tautinė neapykanta kelia pavojų demokratijai, nesinori sutikti su tokiu siauresniu politiniu, net pragmatiniu mąstymu.

Pavojų tautoms kelia nedemokratinės ir antidemokratinės visuomenės jėgos, kurios savais tikslais, o gal ir dėl savo netobulos prigimties palaiko baimę — nepasitikėjimą — neapykantą.

Lietuvoje šiandien tai ypač gerai matoma: bauginantys gandai ir kurstymai turėtų (jei sektų-

si, jei blogis imtų viršų) sukurti barjerus tarp žmonių, ypač tarp lietuvių-rusų, lietuvių-lenkų; ir jau tada abiejose barjerų pusėse stovėtų pasirengę "gintis", galbūt net nuoširdžiai manantys, jog jie tikrai ginasi.

Kaukaze tokia imperinė politika geriau sekasi, o Lietuvoje ligi šiol dar įstengdavom jai pasipriešinti, ją neutralizuoti.

Žinoma, aš galėčiau čia pacituoti bausių neapykantos laisvų, parašytų ir rusiškai, ir karta lietuviškai, adresuotų buvusiai Lietuvos reformų sąjungai ir dabartinei Lietuvos Respublikos vadovybei, komentuočiau juos užuojautos arba statistikos aspektu, bet ne tai yra svarbiausia.

Žmonių pasaulis įvairus ir todėl dvasiškai turtingas, dinamiškas. Unifikacija, kurios siekdavo kaimynus užkariaujančios imperijos, šiandien būtų įvardinama kaip dvasinis kultūrinis genocidas. bet ji reiškę ir dvasinę baimės vergiją, kurią tos imperijos užsinerdavo, kaip kitiems nukaltą kalėjimo grandinę, pačios sau ant kaklo. Šiandien taip kankinasi paskutinė Eurazijos imperija. Vienintelis būdas jai padėti — tai nebijoti jos, nusikratyti baimės, ir Vakarų Europa čia

turi didelių nepanaudotų rezervų.

Svetimo baimė ir su ja susijęs pažeminimo nemalonumas (diskomfortas), todėl ir neapykanta — galbūt šis kompleksas atspindi archotipiškai seną pirminių genčių jauseną.

Bet ar tikrai svetima yra nekęstina? Ar tikrai kitoks — jau būtina ir svetimas?

Juk jeigu kas nors identifikuojamas kaip "svetimas", tai čia yra ne jo savybė, bet aplinkinių jausmas, deja, galbūt veikiau negatyvus ir atsiribojantis, atitinkamai bauginas ir "svetimą".

Kariščiomybė atucė artimo sampratą, prabilo nebe vien apie lyčių, bet ir apie žmonių, apie pasaulio meilę.

Iš tiesų, neįmanoma būtų matyti žmonių kryžkelėje: kuriant artimo meilę — ar žudanti svetimo neapykantą?

Galbūt susiduriama ir žmonių, ir tautų, ir valstybių gyvenime su amžina, bet metafizine svetimo-artimo opozicija. Neradau artimo, egzistenciškai pašiuropstame prieš visą "svetimą" pasaulį. Tada arba žudome kokį arčiau pasitaikantį brolių, arba pamilstame jį, randame artimą, o kaipas net patiria didžiū malonių: mylėti pasaulį, mylėti Dievą.

Ko išmokome per tuos 2000 metų? Ar laikome bent pradžiamokslinio egzaminą, ar jau einame iš svetimų į artimus?

Bausių pamokų turėjome, tai tiesa. Ir uždavinys yra, tai netgi laimė: vieniems bristi lauk iš aktyvaus nežmoniškumo, kitiems — iš abejingumo liūny.

Maža šalis Lietuvos sukaupė visokių amžių patirtį; ja remdamasi, pasirinko kelią ir uždavinį, kuris gali atrodyti bemaž neįvykdomas; su tokiomis giliomis žaizdomis ir per tokias klūntis kurti piliečių santarvės visuomenę, taikos valstybę.

Bet Lietuva eina, ir toks yra jos įnašas tautų bendrijai, būsimai Europai. Net atstumiama, neįsileidžiama, ji eina savo keliu, nes tiki, jog tai vienintelis visų tautų kelias. Įveikti baimę, slopinti nepasitikėjimą ir neįsileisti neapykantos, puoselėti šimtmečiais buvusią, tik pažeistą pakantumo tradiciją ir nerūdijančius artojų ginklus: kantrybę, ištvermę.

Lietuviai ir kiti, gyvenantys Lietuvoje, turi apsiginti kartu, išvien. Priešai — ne tautos, o nežmoniškumas, neteisybė, taiktybės su neteisybe aplink ir savyje. Priešas — ir baimė, ir baimės paskatinimas. Turėtų būti gėda, jeigu tavęs kas bijo. O mes galime dvasiškai pasiremti tuo, ką patyrėme ir matėme vos per vienerius metus, ką būtų

verta matyti daug kam: Baltijos kelią, kuriame stovėjome, visas milijonas, susiėmę už rankų, nešnairuodami, ar čia lietuvis, žydas ar lenkas; Lietuvos rusų teatre Lenkijos režisieriaus A. Hanuškevičiaus trimis kalbomis pastatyta vilniečio S. Moniuškos "Namų dainyną"; visokių tautybių ir pažiūrų deputatų vieningus balsavimus Lietuvos Aukščiausioje Taryboje už tai, kas svarbiausia; tregiškos Lietuvos žydų žūties kančios ir juos gelbėjusių žmonių paminėjimus;

Liudviko van Bethoveno IX-ąją simfoniją ir "Taikos vaikus" Vilniaus Katedros aikštėje; iš ten išlydėtus per Lietuvą kryžius ir už Tėvynę susideginusio vyro palaikus; tremtinių palaikų sugrįžimus iš tolimojo Sibiro ir jų laidojimus šventoje savoje žemėje, vien graudulio ašaromis aplaistant.

Tebūnie ramybė jiems, o gyvusiems — gyvoji viltis. Prisišikėlimas turi savo kančią, kuri turi būti iškentėta.

PAVOJUS RYTŲ EUROPAI

Daugėja perspėjimo balsai apie kylančius pavojus Rytų Lietuvoje. Akciją prieš Lietuvos valdžią ir teritoriją kursto Maskva, naudodamasi šiuo ginklu imperijai išsaugoti.

"Ar prarasime Rytų Lietuvą?" — Lietuvos Rytų liepos 27 d. laidoje klausia Arvydas Juozaitis. Jis išvardina šias problemas: Iš šimto Vilniaus rajono savivaldybės deputatų 55 priklauso SSKP. Iš pusės šimto Šalčininkų rajono deputatų — 47 SSKP nariai. Birželio 1 d. Šalčininkuose 2 jame Vilniaus krašto deputatų (1) suvažiavime paskelbta deklaracija apie būtinybę sukurti "vieningą lenkų teritorinį-administracinį vienetą". Į Maskvą išsiųstas ištikimybės SSRS prezidentui laiškas, pareiškias siekis priklausyti SSRS ir LSSR.

Algimantas Liekis *Gimtajame krašte* (rugpjūčio 2-8) informuoja, kad liepą baigiantis savo veiklą suaktyvino vadinamasis "Vilniaus krašto patriotų komitetas". Vilniaus "Žalgirio" ir kitose gamyklose lenkų, rusų, gudų slaptuose susirinkimuose skaitomos proklamacijos, raginančios stoti į pogrindinę armiją, kuri gavusi signalą pakiltų į kovą prieš dabartinę Lietuvos vyriausybę, prieš "lietuviškus separatistus".

Laisvės radijas praneša, kad gegužės 3 d. Sovietų Sąjungoje įsisteigė Lenkų Žmogaus Teisių partija, kurios tikslas — Molotovo - Ribbentropo paktu prie Sovietų Sąjungos prijungtas žemes paversti nauja, SSRS priklausiančia "Rytų Lenkijos respublika". (Elta)

RATILIO ANSAMBLIS ŠVEICARIJOJE

Ratilio, Vilniaus universiteto folklorinis ansamblis, šią vasarą vėl koncertavo Šveicarijoje. Kai Einsiedeln miestely, senoviško vienuolyno glūdumoje rugpjūčio 5 - 12 vyko 37-oji Europos tautų studijų savaitė su žymiais svečiais iš Lietuvos, įskaitant patį Aukščiausios Tarybos pirmininką Vytautą Landsbergį, beveik tuo pačiu metu — rugpjūčio 8 - 14 — Vilniaus studentai žavėjo šveicarus lietuviš-

kais tautiniais šokiais, dainomis, instrumentais.

Ženevos festivalių organizatoriai mėgsta pakviesti ir užsienio ansamblius. Ratilio jau buvo čia ir pereinamais metais. Pagal tradiciją rengėjai tą patį ansamblį vėl pakviečia po penkerių metų pertraukos, bet Ratilio jaunimui buvo padaryta išimtis.

Talkinant Šveicarijos — Lietuvos Draugystės organizacijai, vilniečiai, kurių grupę dabar su-

daro 40 asmenų, pasirodė Ženevos festivalio pagrindinėje eisenoje, Ženevos senamiestyje, Nyono mieste, St. Cergue kalnių vietovėje. Šveicarų publika lietuvius visur labai mieliai sutiko ne tik su gausiais plojimais, bet ir su draugiškais šūkiu "Vive la Lithuanie".

Ansamblis, kuriam vadovauja nenuilstanti pasišventėlė Zita Kelmickaitė, veikia jau 22 metai. Kadangi tai studentiška grupė, tai suprantama, kad šokėjai ir dainininkai keičiasi. Tačiau pa-

grindas tas pats — lietuviški šokiai, lietuviška daina, jaunatviška meilė liaudies menui ir Lietuvai!

Koncertų metu buvo supažindinama su šokiais ir dainomis iš įvairių Lietuvos vietovių — Aukštaitijos, Dzūkijos, Suvalkijos ir Žemaitijos. Tai atsispindėjo ir tautinių drabužių įvairume.

Ratilio ansamblis lankosi ne tik Šveicarijoje, bet ir daugelyje kitų Europos kraštų. Jaunuoliai mieliai prisimena ir neseniai vykusias gastroles Šiaurės Amerikoje.

Frances Vaškiutė

KUN. J. ŠARAUSKAS DIRBS JAV VYSKUPŲ KONFERENCIJOS ĮSTAIGOJ

Chicago Arkivyskupijos spaudos įstaiga pranešė, jog kun. Jurgis Šarauskas paskirtas naujoms pareigoms į Amerikos Vyskupų Konferencijos įstaigą Washingtono vadovauti tai paramai, kuri bus skiriama Rytų Europos Bažnyčiai.

Šia proga kard. Bernardinas pareiškė, jog kun. Šarauskas parinkimas šiai pozicijai yra kartu garbė ir nuostolis Chicago arki-

vyskupijai. Jis sako, jog ateinančiuose keliuose metuose bus daugiausiai reikalinga planavimas ir tyrimo darbų atlikti negu bet kada praityje, ir jis manęs, kad jis tam galės vadovauti. Bet tuo pačiu metu Vyskupų Konferencijai reikia žmogaus, kuris sugebėtų koordinuoti paramą Rytų Europos Bažnyčiai ir padėti, o tai šiuo metu yra labai svarbu. Konferencija mano, kad kun. Šarauskas yra išskirtinai kvalifikuotas tam uždaviniui, ir mes abu, sako kardinolas, jaučiame, kad mes turime atsilepti į Bažnyčios reikalavimą. "Jis ten eina su mano palaiminimu ir aš tikiuosi, kad jis sugrįš į arkivyskupiją tuoj pat, kaip tik ši misija bus atlikta".

Pats kun. Jurgis Šarauskas išsireiškė, jog šiuo svarbiu istoriniu momentu jis jaučiasi pagerbtas, kad buvo paprašytas padėti Rytų Europos Bažnyčios reikaluose. Jis sako, jog daugeliui Amerikoje ir mūsų Bažnyčia yra mūsų motina ir mes turime padėti Amerikos vyskupų iniciatyvai padėti Bažnyčiai Rytų Europoje ir Sovietų Sąjungoje, kai jie atgauna savo laisvę.

— Lietuvos žydai bėga iš Lietuvos. Per šiuo metų penkis mėnesius iš Lietuvos į Izraelį, JAV ir Vakarų Europą išvažiavo 1,200 žydų. Iki metų galo išvažiuos dar 1,800, praneša *Gimtas Kraštas*. Lietuvoje gyvena maždaug 10,000 žydų.

— Juknaičiuose, Šilutės apylinkėje, pastatyti senelių namai, kainavę 800,000 rublių. Juose galės apsigyventi 30 vienišų žmonių bei šeimų, kuriems reikią pagalba.

— "Baltijos šeima", tarptautinė konferencija, kurios tikslas aptarti Baltijos pakrantės šalių lygos koncepsiją, numatyti bendradarbiavimo programas, suformuoti koordinacinę darbo grupę, turėjusi įvykti gegužės 15 - 19 Kaune, kai kurių valstybių delegatams negavus vizų, atidėta iki rudens. Turėjo dalyvauti 110 dalyvių iš Skandinavijos valstybių, Belgijos, D. Britanijos, Austrijos, Šveicarijos, Vokietijos, Lenkijos, JAV, Kanados ir Islandijos.

Vaidžiai iš Vilniaus Universiteto folklorinio Ratilio ansamblio gastrolių Šveicarijoje rugpjūčio mėnesį. Nuotraukos Frances Vaškiutės

ŽINIOS IŠ LIETUVOS

— Atgavintas "Ūkininko Parėjas", kuris Lietuvos buvo leidžiamas 1925-1944. Didžiausią tiražą — 200,000 egz. — buvo pasiekęs vokiečių okupacijos metais. Pirmame numeryje rašoma apie Ūkininkų sąjungos veiklą, nepriklausomos Lietuvos žemės ūkį, apie besimezgancius ryšius su Švedijos ūkininkais. Docentas J. Čiulevičius rašo apie būtinybę grįžti prie privataus ūkio.

— Blokadinei Lietuvai tarptautinę pagalbą pasiūlė Tbilisio universiteto studentų profsąjunga: 20-čiai lietuviškų studentiško šeimų nemokama poilsis visos vasaros sezonui geriausiose Kaukazo gydyklose.

— Telšiuose lankėsi grupė amerikiečių žydų bendruomenės rabinų. Kai kurie jų yramokėsi čia buvusioje aukštojoje žydų dvasininkų mokykloje. Svečius sujaukino, kad Telšiuose rūpestingai prižiūrimos žydų kapinės, saugojamos žydų kultūros vertybės. Kraštotyros muziejuje pamatę talmudų hebrajų kalba, pareiškė norą juos turėti, mainais pasiūlė dauginimo aparatūros.

SVEČIUOJASI LIETUVOS ATEITININKAI

Aštuoni Lietuvos ateitininkai šiuo metu lankosi JAV-se, amerikiečių FOR (Fellowship of Reconciliation) dėka. Prieš susitinkant su FOR nariais Lietuvos ateitininkai aplankė Ateitininkų namus ir Pasaulio Lietuvių Centrą Lemonte, lankėsi Ateitininkų studijų dienos Dainavoje ir darė pranešimus apie Lietuvos ateitininkų veiklą.

Rugsėjo 21-24 jie lankosi įvairiose JAV miestuose, daro pranešimus apie Lietuvos dabartinę situaciją, lankosi ligoninėse, mokyklose, susitinka su amerikiečiais universitetų studentais ir pan.

Rugsėjo 9-11 jie lankėsi Louisville, KY; 11-15 — Pittsburgh, Pa; 15-16 — Bethlehem, PA; 17-18 — Center City; 19-24 — New York, NY.

Manchester, IN, rugsėjo 3 svečiai kalbėjo Manchester College salėje, dalyvaujant 600

— Kazys Matūza, daugiakartinis Lietuvos dainų ir šokių švenčių choreografas, pakviestas paruošti kitąmet Kaune įvykstančių IV Pasaulio lietuvių sporto žaidynių atidarymo scenarijų, siūlo per iškilmingą valandėlę "oro ekvatoriją" virš stadijono Žaliakalnyje "uždengti" milžiniška trispalve — geltoną, žalią ir raudoną dūmų juostomis. Aukščiau ažuolų lygia greta turėtų lėtai skristi trys lėktuvai.

Laiškas redakcijai PAREIŠKIMAS

Studijuojant Californijos universitete Los Angeles (UCLA), komunistinės grupės demonstravo prieš mane ir reikalavo pašalinti iš studentų dienraščio *Daily Bruin* redakcijos kaip universiteto istorijoje daugiausiai žalos padariusiam komunistiniam judėjimui asmeniui. Tai buvo prieš penkiolika metų, kai universitetus siaubė komunistinė dvasia, o aš kėliau tarptautinius komunizmo nusikaltimus ir Lietuvos okupaciją. Universi-

klausytojų. Pagal vieną iš jų: "Visi, atrodo, domisi Lietuva: klausimų labai daug ir jie rodo, kad jaunimas orientuojasi apie ekonomines ir politines problemas, esamus ir būsimus ryšius su Rusija ir kitomis valstybėmis, žmonių nuotaikas, socialines problemas, kultūrą, religiją ir t.t."

Kelionių metu svečiai ateitininkai tikisi susitikti ir su Amerikos lietuviais, gyvenančiais tose įvairiose vietovėse. Lietuvos ateitininkai palaiko ryšius su Ateitininkų Federacijos vadu Juozu Polikajūnu ir Tarybos pirmininke Birute Bublione, o New Yorke jų maršrute įtrauktas ir apsilankymas Lietuvių Informacijos Centre.

Iškvietimą į JAV-bes ateitininkams padėjo išrūpinti Lietuvos Ateitininkų Federacijos pirmininkas dr. Arvydas Žygas.

R. Kubiliūtė

— Alytiškis Vytautas Juškauskas per 45 metus atgrojęs šimtus vestuvių. Jo iniciatyva Alytuje surengtas visos Dzikijos vestuvių muzikantų koncertas. Surinkti 2,500 rublių įnešti į anti-blokadinį fondą.

— Kaune po pusės šimtmečio sugrąžintas Kauno Vytauto Didžiojo karo muziejaus pavadinimas.

— Gema Lukoševičiūtė išrinkta Panevėžio miesto burmistrė. Tai vienintelė Lietuvoje moteris tokiose pareigose.

teto baigimo išvakarėse 1976 m., kai turėjo man būti įteiktas diplomai ir specialus žymuo, tos pačios grupės platinio lapelius, prilygindamos mane prie Goebelo ir linkėdamos man kilpos ant kaklo, o ne žymens.

1980 m. Washingtono suorganizuotą demonstraciją prieš sovietų ambasados kaip protestą prieš Lietuvos okupaciją. Su kitais 17 lietuvių buvau areštuotas, pasodintas į kalėjimą ir teistas. Kai kam atrodė, kad tuo pakenkiau savo ateities galimai karjerai.

The Washington Post 1986 m. man metė "anti-semito" kaltinimą, kurį kartojo ir kai kurie kiti Amerikos laikraščiai. Buvo reikalavimų mane iš Baltųjų Rūmų atleisti, mat aš į Baltuosius Rūmus pravėriau duris Amerikos lietuviams ir kitoms, mano nuomone, neteisėtai izoliuotoms etninėms grupėms.

Tie žmonės, kurie mane pažįsta, pažįsta ir mano aiškų, viešą rekordą. Jie žino, kad kovojau už savo įsitikinimus, ir, kad aš tikiu tiesa, demokratija ir tautų laisve. Kartais už savo įsitikinimus esu buvęs stipriai pultas, tačiau niekad nuo jų nesu nusigręžęs.

Tad gailla, kad šiuo metu keliose lietuvių laikraščiuose pasirodė prieš mane rašiniai su kaltinimais, kad aš norj nuversti dabartinę, demokratiškai išrinktą Lietuvos valdžią ir atstatyti komunistinį režimą. Kaip įrodymas, cituojamas mano konfidencialus raštas Lietuvos atstovų Washingtono Stasui Lozoraičiui. Prieš kiek laiko, tas raštas buvo platinamas Chicagoje, siuntinėjamas į kitus miestus, net Lietuvon.

Garbingas žurnalistas konfidencialaus rašto viešai neskelbia; spaudos etiką respektuojas laikraštis nespausdina. Todėl šį pareiškimą skiriu tiems geros valios lietuviams, kurie prieš mane nukreiptos propagandos galėjo būti suklaidinti.

Kai dirbau valdžios įstaigose, savo viršininkams įvairiais klausimais turėjau rašyti konfidencialius, kritiškus vertinimus, o kartais pavaidinti ir "velnio advokato" rolę, kad nepraslystų koks neapsižiūrėjimas ir kad į reikalą iš visų pusių būtų pažiūrėta. Mano ir kitų konfidenciali kritika buvo skirta ne prez. Reagano politikai pakenkti, bet padėti.

Amerikos valdžios darbuose įgytą patirtį panaudojau ir šiuo atveju. Nesigailiu tai padaręs ir pasiryžęs ateityje tai daryti. Mano įsitikinimu, demokratiškai išrinktoji, už savo gyvybę kovojanti Lietuvos valdžia veikia su nepaprasta patriotiška dvasia, drąsa ir energija. Nepaprastai daug yra pasiekusi, tačiau, ji, kaip ir visos kitos pasaulio valdžios, netobula. Visi patriotiški demokratijai ir laisvę mylintys žmonės gali turėti skirtingų nuomonių apie taktiką. Mano įsitikinimu, jei Lietuvos valdžia kai ką kitaip būtų dariusi, greičiausiai būtų išvengta didelio dabartinio erzelio ir tai siekiau konfidencialiai jai perduoti.

Ar mano nuomonės teisingos ar ne, tiktai Dievas ir laikas pasakys. Bet kas liečia mano motyvus, mano sąžinė ram.

Desinformacijos ekspertai žino kad sleidžiant melą reikia

Talentų vakaro žiūrovai mokytojų, tėvų ir jaunimo studijų savaitės metu, rugpjūčio 8 Dainavoje. Nuotr. Viktoro Kučo

paskelbti didelius melus; išniekinti anti-komunistų komunistu, tolerantią ir žmogaus teisių gynėją anti-semitu, patriotiškai ir idealistiškai įsitikinusių jaunuolį kvailiu.

Nenugandino manęs universiteto komunistų grasinimas užnerti kilpą ant mano kaklo, nesustabdė nuo sąžiningo pareigų atlikimo Baltuosiuose Rūmuose kaltinimas anti-semitizmu nei galimybė sugadinti savo "ateities karjerą". Lietuvai jaučiu pareigą padėti ir kaip lietuvių kilmės amerikietis ir kaip žmogus. Tas kraštas yra perdaug skriaudų patyręs, kad būtų galima į jį dėmesio nekreipti. Neatbaids manęs nei naujieji šį kartą pačių lietuvių užsiuolimai. Tikiu, kad mano darbai ateityje patvirtins mano žodžius.

Linas Kojelis

Washingtono lituanistinės mokyklos vedėja Angelė Bailey praneša apie K. Donelaičio lituanistinę mokyklą mokytojų, tėvų ir jaunimo studijų savaitėje, Dainavoje. Nuotr. Viktoro Kučo

BANK-BY-MAIL
Postage paid both ways

Fast, convenient, private, safe, free!

That's what BANKING-BY-MAIL is

Greitai, prelinamai, privačiai, saugiai, nemokamai. Tai taupymas paštu So. Boston Savings Bank būdu. Ar jums reikia pinigų padėti į banką ar juos atsiimti, tai galite atlikti namie bet kuriuo laiku. Jūsų slaptą gavęs, bankas tuoj įtraukia sumą į sąskaitą. Prideda ir užtikrinimas, kad jūsų pinigai nepelno aukščiausius procentus, leidžiamus įstatymų.

Dėl lengvo taupymo būdo per paštą skambinkit Mr. Donahue 268-2500 arba rašykit paduotais adresais.

MAIN OFFICE
402 West Broadway
South Boston
9 AM to 3:30 PM
Monday thru Friday
Saturday 10 AM to 1 PM
788-2500

REPONSE CIRCLE OFFICE
740 Caban Blvd.
6:30 AM to 5:30 PM
Mon. Tues. Wed. & Fri.
Thurs. - 8:30 AM to 7:30 PM
Saturday 9:30 AM to 12 Noon

South Boston Savings Bank
"ALWAYS THE LEADER"

ALFRED W. ARCHIBALD PRESIDENT

Su malonumu VĖTROS ansamblis pristato

ŠVIESA

IŠ LIETUVOS

Kviečiame praleisti popietę su mumis. Lietuviškas liaudies dainas ir šokius atliks 48 dainininkai, šokėjai ir muzikantai iš Vilniaus Pedagoginio Instituto pasižymėjusio ansamblio Šviesa.

Sekmadienį, Spalio 7 3 val. popiet

Wilbur Cross High School, New Haven
(6 išvažiuojamas nuo I-91 greitkelio)

Bilietai \$15. Po koncerto bus vaišės šv. Kazimiero parapijos salėje, 339 Greene St. Bilietų, rezervacijų ar papildomų žinių reikalais skambinti CT Lietuvių Rysių Centriui, (203) 521-7057, Juozui Karmuzai, (203) 457-1236. Rimui Bitėnui, New York, (914) 961-7041 KASA-Waterbury, (203) 756-5223 Bostono Lietuvių Informacijos Centriui, (617) 464-0148

— Katalikų vyskupų sinodo aštuntoji visuotinė asamblėja įvyks Romoje rugsėjo 30 — spalio 28. Kartu su Popiežiaus paskirtais vyskupų sinodo nariais sinode dalyvaus įvairių pasaulio kraštų vyskupų konferencijų parinkti atstovai. Lietuvos vyskupų konferencijai sinode atstovaus Telšių vyskupas Antanas Vaičius.

— Aleksandro Stulginskio, Lietuvos prezidento, gyvenimo ir veiklos dokumentinės parodos atidarymas Chicagos Jaunimo Centro Čiurlionio galerijoje įvyks rugsėjo 28. Paroda veiks iki rugsėjo 30.

— JAV LB XIII-tos Tarybos trečioji sesija, kaip praneša Tarybos prezidiumas, įvyks spalio 5 - 7 Detroit Airport Hilton Inn. Sesiją globoja Michigano LB apygarda, kuriai vadovauja pirm. Vytautas Kutkus.

— Spalio 9-osios (Vilniaus pagrobimo) minėjimas Chicagos Jaunimo Centre įvyks spalio 7. Rengia Vilniaus Krašto Lietuvių sąjungos Chicagos skyrius.

— Simpoziumui apie Lietuvą Susivienijimo Lietuvių Argentinoje vadovavo prof. Ernestas Paršelis. Į simpoziumą buvo pakviesti ir dalyvavo R., Stalioraitis, J. Mičiūdas, S. Ruplėnaitė, J. Brazaitis, dr. A. Šlepetytis, Vl. Sturvilienė, P. Ozinskas, kun. A. Steigvilas. Užsklandos žodį ir suvestinę davė prof. E. Paršelis.

— "Nepriklausoma Lietuva", Kanados lietuvių laikraštis, kuris išeidavo Montrealyje kas savaitę, pradės išeiti tik kas antra savaitė. Taip nusprendė leidėjai, nes mažėja skaitytojai ir didėja išlaidos.

— Brockton, Mass., Lietuvių Šaulių Sąjungos Tremtyje kuopos valdyba nutarė paremti *Darbininką* ir per kuopos išdininką Antaną Šeduikį atsiuntė 50 dol. laikraščiai stiprinti. Nuoširdus aciu.

— Australijos Katalikų socialinio teisingumo tarybos nare, atstovaujanti Tasmanijos provincijai, tapo dr. Jūratė Flanagan-Kontvilaitė. Tautietė yra baigusi Tasmanijos universitetą. Dabar dirba Hobarte Švietimo departamento pradžios mokyklų gydytoja, kartu su vyru dalyvauja lietuvių bendruomenės gyvenime.

— "Atgimimo mokykla", vicinintelė lituanistinė mokykla Conn. valstybėje, savo trečius mokslo metus pradeda šeštadienį, rugsėjo 29 d. Šv. Andriejaus patalpose, 396 Church St., New Britain, Ct. Pamokos vyks nuo 9 val. ryto iki 12 val. vidurdienio. Priimami vaikai nuo keturių metų amžiaus į darželio grupę. Veikia atskiros grupės vyresniems vaikams, taip pat suaugusiems. Mokykloje mokoma lietuvių k., dainos, tautiniai šokiai. Registruotis pas Genovaitę Zdanienę tel. 203 248-9940.

— Nauji Darbininko skaitytojai: W. Janns, Metuchen, N.J., R. Boroski, Rochester, N.Y., S. Petrash, Richmond Hill, N.Y. Sveikiname naujus skaitytojus ir dėkojame užsakytojams. Naujiems skaitytojams *Darbininko* prenumerata pirmiems metams tik 15 dol. Ataujinant — višiemis 20 dol. metams.

KAD LIKTUM TU, GYVA!

LIETUVIŲ MUZIKOS FESTIVALIS

Rengiamas 1991 m. gegužės mėn. 18-26 d. Chicago, IL. Rengia: JAV ir Kanados Lietuvių Bendruomenės.

RENGINIŲ KALENDORIUS

Gegužės 18 d., šeštadienį, Premijų šventė Jaunimo centre.

Gegužės 19 d., sekmadienį, Ponchielli opera I LITUANI Morton auditorija. Bendras Čikagos lietuvių ir Lietuvos Respublikos operos pastatymas, dalyvaujant Lietuvos Respublikos operos solistams, orkestrui ir baletui.

Gegužės 22 d., trečiadienį, Religinis koncertas, 50 metų nuo trėmimų į Sibirą paminėjimui. Koncertas rengiamas Švč. Mergelės Marijos Gimimo šventovėje, Marquette Parke. Dalvauja menininkai iš Lietuvos ir vietiniai meno vienetai.

Gegužės 24 d., penktadienį, antras operos I LITUANI pastatymas Morton auditorijoje.

Gegužės 25 d., šeštadienį, iš ryto, Dainų šventės chorų ir šokėjų repeticija Illinois universiteto paviljone.

Gegužės 25 d., šeštadienį, vakare, Jaunimo linksmavakaris — šokiai Jaunimo centre.

Gegužės 26 d., sekmadienį, 10:30 v.r. iškilmingos šv. Mišios Švč. Mergelės Marijos Gimimo šventovėje, Marquette Parke.

2:00 v.p.p. **Dainų Šventė** Illinois universiteto paviljone.

7:00 v.v. užbaigtuvių pokylis, Condesa del Mar restorane, 12200 So. Cicero Ave., Alsip, IL.

7:00 v.v. pasilinksminimas jaunimui, Condesa del Mar.

Šventės apimtyje vyks įvairios dailės, tautodailės parodos Jaunimo centro Čiurlionio galerijoje, Pasaulio Lietuvių Centre Meno galerijoje ir Balzeko Lietuvių Kultūros muziejuje.

Lithuanian Music Festival
3001 West 59th St.
Chicago, IL 60629
Tel. (312) 471-3900

Lietuvių Muzikos
Festivalio komitetas

DARBININKO SKAITYTOJAM

SKAITYTOJAM palengvinti išsiųsti prenumeratą dedamas šis lapelis. Prašome jį iškirti, užpildyti ir pasiųsti adresu: DARBININKAS, 341 Highland Blvd., Brooklyn, N.Y. 11207

Atsilyginu už 1990 metus.

Prašu pratęsti prenumeratą 1991 metams.

Vardas ir pavardė.....

Adresas

DARBININKAS naujiem skaitytojams pirmuosius metus kainuoja tik 15 dol. Visiem kitiem prenumerata — 20 dol. metam.

Siunčiu už prenumeratą \$.....

Už kalendorių \$.....

Spaudai paremti \$.....

Skiriu stambesnę auką 1990 – sukaktuvių 75 – metų progai.

DARBININKO ADMINISTRACIJOJE DAR GALIMA GAUTI ŠIAS KNYGAS

A. Šapoka — Lietuvos Istorija, 20 dol.

J. Gliaudos — Atolas - Koraly sala. 9 dol.

J. Brazaičio — Raštai. Vienų vieni. 10 dol.

P. Naujokaičio — Lietuvių Literatūros Istorija. 3 tomai po 20 dol.

A. Merklio — Vincas Kudirka. 15 dol.

J. Audėno — Lietuvos Valstiečiai Liaudininkai, 15 dol.

A. Rūtos — Mėlyno Karvelėlio Šviesa. Romanas. 12 dol.

J. Audėno — Paskutinis posėdis. 5 dol.

K. Trimako — Ieškančiojo pėdsakai. 10 dol.

A. Paškaus — Asmenybė ir religija. 6 dol.

A. Tyruolio — Šiapus ir anapus saulės. Poezija. 5 dol.

600 m. Lietuvos krikšto jubiliejus. Albumas. 12 dol.

J. Aisčio — Poezijos rinktinė. 8 dol.

J. Puzino — Rinktiniai raštai. 2 tomai po 25 dol.

LEIDINIAI ANGLŲ KALBA

Bažnyčia Lietuvoje — spalvotas albumas. Priedas angliškai. 15 dol.

VI. Vijeikio — Lithuania My Heritage. Gausiai iliustruotas albumas. 20 dol.

Atlaidai — Lithuanian Pilgrimages. Foto albumas. 25 dol.

J. Stuko — Awakening Lithuania. Istoriniai bruožai, 10 dol.

S. Sužiedėlio — A History of the Church in Lithuania 10 dol.

My Dictionary — Mano Žodynas. Didelio formato spalvota knyga vaikams. 12 dol.

Persiuntimui pridedama 1.50 dol.

Šios ir kitos lietuviškos knygos bei lietuviškos muzikos plokštelės ir įvairūs suvenyrai gaunami Darbininko spaudos kioske, 341 Highland Blvd., Brooklyn, N.Y. 11207.

LIETUVIŲ GYDYTOJŲ SUVAŽIAVIMĄ KAUNE

dar turime vietų. Bus parūpintas transportas į Kauną bei nakvynė suvažiavimo metu. Ruduo aktyviausias laikas Lietuvos kultūriniam gyvenime. Kviečiame, ir ne gydytojus vykti kartu, kol dar yra galimybė vizas gauti. Kelionė spalio 1 - 18 dienomis. 15 dienų Lietuvoje ir 2 Kopenhagoje. Pilna kaina \$1965.00. Prašome kreiptis: G. T. INTERNATIONAL, INC., 9525 S. 79th Ave., Hickory Hills, IL. Tel. (708) 430 - 7272.

Išnuomojamas studio apartment. Woodhaven. Pagaidaujama vienas asmuo arba dirbančiųjų pora. Skambinti vakarais (718) 235 - 3961.

DEXTER PARK PHARMACY
Wm. Anastasi, B.S.
77-01 JAMAICA AVENUE
(Cor. 77th Street)
Woodhaven, N.Y. 11421
WE DELIVER
296-4130

Bostone atidarytas didžiausias Amerikoje lietuviškų meno dirbinių

salionas

DOVANA

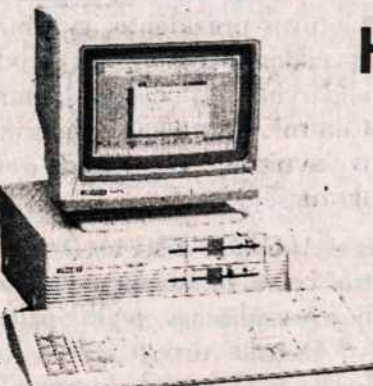
Norintiems įteikti lietuviškų suvenyrų savo giminiams ar draugams Šv. Kalėdų, Naujųjų Metų, įvairių jubiliejų ar bet kuria kita proga - stulome platų pasirinkimą.

Galite įsigyti:

- žymiausių išėivijos ir Lietuvos menininkų paveikslų, grafikos darbų, medžio drožinių;
- Tautinių rūbų, juostų, gintaro, stiklo ir keramikos dirbinių su lietuviška ornamentika;
- Tautinių vėliavų, Vyčių, įvairiausių lipdžių;
- Knygų apie Lietuvą anglų kalba ir Lietuvos žemėlapių;
- audio ir video kasečių su naujausia lietuviška muzika;
- tinkančią Lietuvos dažnumams video aparatūrą ir kitas elektronikos sistemas žemomis kainomis.

Visą tai galima užsisakyti pagal katalogą kurį galite gauti atsuntę 2 dol. čekį firmai **BALTIC ASSOCIATES, LTD**
P.O. Box 1406 GMF Boston, MA 02201
Tel. (617) 269-4455 • Fax (617) 268-8376
368 Broadway, So. Boston, MA 02127

HIGH TECH KOMPUTERIAI

Mūsų parduotuvė, pirma ir vienintelė per emigraciją, parduoda aukščiausios kokybės įrengimus dėl biznio paskirties ir asmeniniam naudojimui. Mes turime 30-ies žymiausių firmų kompiuterius. Jūs nusipirksite mūsų parduotuvėje tik geriausią elektroniką, taip pat gausite tikrai profesionalų patarnavimą.

Mes parduodame visas kompiuterio atsargines dalis, reikmenis, ir programas. Mes turime didžiulį pasirinkimą. Televizijos aparatai, FAZ-u, Kamkorderių, VSR-u, Trumpųjų bangų radijo aparatai, 2-iejų kasečių rekorderių, telefono aparatai, telefono atsakymo aparatai, virtuvės reikmenų ir t.t.

Speciali kaina 220 Voltų Kompiuteriams ir PAL SECAM sistemos elektronikai, kuria jūs galite naudoti Lietuvoje ir Europoje.

Mes kalbame angliškai ir rusiškai.

41 W. 35th GATVĖ, tarp 5 ir 6 Avenues, Manhattan, NY

212 465-0621

DĖMESIO!

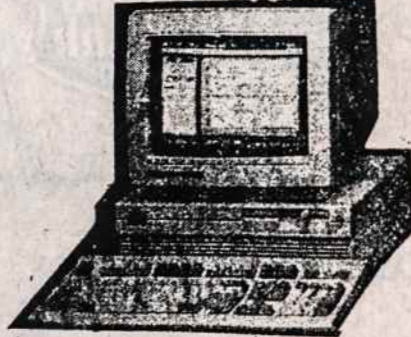
VISIEMS LIETUVIAMS, KURIE LANKOSI AMERIKOJE AR KURIE VYKSTA Į LIETUVĄ ĮSIGYKITE VISUS ELEKTRONINIUS REIKMENIS PAGAL EUROPIETIŠKĄ 220 VOLTŲ ELEKTROS SROVĖ

TIMURS STORE JOY - LUD

ELECTRONICS
200 5TH AVE (tarp 23 & 24 Gatvių)
NEW YORK, N.Y. 10010
TELEFONAS (212) 807 - 8484

TELEVIZIJOS APARATAI (įvairaus dydžio ir įvairių firmų)

KOMPIUTERIAI LYGŪS IBM PC SISTEMAI SU SPALVOS REGULIAVIMO IR ATSPAUDINIMO APARATŪRA

ELEKTRONINIAI PIANINAI ĮVAIRIAM NAUDOJIMUI

TELEFONŲ ATSAKYO APARATAI

PANASONIC M7 COMCORDER VIDEO FILMAVIMO APARATAI PAL SISTEMAI

ĮVAIRŪS RADIO APARATAI SU TRUMPOM BANGOM

VCR (Video juostų rekordavimo ir grojimo aparatai) PAK/SECAM/DK SISTEMAI (įvairių firmų, įskaitant ir Panasonic)

VISA APARATŪRA TURI PAAIŠKINIMUS IR RUSŲ KALBA

MES TAIP PAT TURIME DIDELĮ PĀSIRINKIMĄ SONY, MAXWELL IR KT. ĮVAIRIUS ILGUMO VIDEO IR AUDIO KASEČIŲ

LIETUVIŲ FEDERALINĖ KREDITO UNIJA

KASA

YRA GERIAUSIAS JŪSŲ BANKAS

NEWYORKE: 86-21 114th Street, Richmond Hill, N.Y., 11418 718-441-6401

CHICAGOJ: 2615 W. 71st Street, Chicago, IL 60629, 312-737-2110
1445 So 50th Ave., Cicero, IL 60650, 708-656-2201
9525 So 79th Ave., Hickory Hills, IL 60457, 708-598-1333

FLORIDOJ: 400 70th Ave., St. Petersburg Beach, FL 33706, 813-367-6304

DĖTROITE: 24060 W. 9 Mile Rd., Southfield, MI 48034, 313-350-2350

WATERBURY: 6 Congress Ave., Waterbury, CT 06708, 203-756-5223

Aukštų nuošimčių taupymo sąskaitos ir sertifikatai, įvairios paskolos, VISA kortelės ir kiti patarnavimai

— Visi lietuviai taupo ir skolinasi lietuviškoje KASOJE —

— Visos santaupos Federalinės NCUA agentūros apdraustos iki 100,000 dol. —

Juozas Vinča, bokso čempionas, ristikas, dainininkas

MIRĖ JUOZAS VINČA

Po ilgos ligos rugpjūčio 29 Bostono priemiesčio So. Weymouth ligoninėje mirė Juozas Vinča, gimęs 1905 lapkričio 27 Šiauliuose.

Velionis yra buvęs Pabaltijo bokso čempionas, o vėliau ristikas. Jis priklausė prie Šaulių LDS klubo 1925 m. Gavo Lietuvos bokso vidutinio svorio čempiono vardą 1926 m. ir pakartojė 1927 m. Stiklaus svorio čempionu tapo 1928 m. Dalyvavo 1928 metų olimpiadoje Amsterdame. Perėjęs į profesionalus, atvyko į JAV 1929 m. JAV čempiono Jack Sharkey žinioje jis boksavosi garsiaame Bostono "Boston Garden", Kalifornijoje ir Chicagoje, kur taip pat buvo ristikas. Jo laikinai vizai pasibaigus, grįžo į Lietuvą 1931 m.

Būdamas geras dainininkas, Juozas per Antrąjį Pasaulinį karą gastroliavo su žymiu "Louis Armstrong Band". Po karo jis taip pat gavo nedidelę rolę Orson Welles filme *The Third Man*.

1950 metais atvykęs į JAV, 1955 m. vedė vietinę lietuvaitę Oną Stalinionis, kurios tėvai buvo atvykę į JAV 1901 m. Jiedu apsigyveno Bostono priemiestyje Holbrook, kuriame našlė Ona dar tebegyvena.

Velionis palaidotas Naujosios Kalvarijos kapinėse prie Bostono. Dideliame liūdesyje paliko žmoną Oną ir seserį Jadvygą Medelienę, gyvenančią Lietuvoje.

Kalbės S. Šatas

Tara viešbutyje, Hyannis mieste, Cape Code rugsėjo 23 sukiamas LB Bostone apygardos suvažiavimas. Pranešimą apie dabartinę Lietuvos būklę padarys inž. Donatas Šatas iš R. I. valstijos. Jis neseniai lankėsi Lietuvoje ir dalyvavo įvairiuose pasitarimuose ekonominiams ir kitais reikalais.

Reikalingi talkininkai

Nuo rugpjūčio 19 Jonui Gedraičiui dėl susidėjusių aplinkybių negalint talkinti Laisvės Varpui anglų kalba, kaip jis tai darė 7 metus su viršum, tuo tarpu nesuras tas jam pakaitalas. Visi kviečiami šiuo reikalu talkon. Jei

atsirastų daugiau talkininkų, tai kiekvienam jų tektų įsijungti į darbą ne kiekvieną sekmadienį, o tik kas kelintą. Neatsiradus reikalingų talkininkų, reiktų angliškąją programos dalį nutraukti, ką kai kurie Laisvės Varpo rėmėjai jau seniai siūlė. Šiuo metu vykdomas klausytojų nuomonės patikrinimas: toliau išlaikyti angliškąją programos dalį ar ją nutraukti? Įdomu, kad iki rugsėjo 2 d. iš pasisakiusio 21 klausytojo tik vienas pageidavo palikti angliškąją dalį. Išskelti klausimui laukiama pasisakymų iki spalio 28.

Kun. V. Valkavičiaus darbai

The Scarecrow Press, Inc., Metuchen, N.J. & London, šiemet išleido *Directory of American Immigration History*. Tai 784 puslapių veikalas, kurio kaina 94.50 dol. Tame veikalė yra keturi kun. Vinco Valkavičiaus rašiniai apie albanus, estus, latvius ir lietuvius. Plačiausiai aprašomas lietuvių atsiradimas šiame krašte, jų susiorganizavimas, veikla, pasaulėžiūrinis ir politinis pasiskirstymas, pagalba Lietuvai, spauda, kultūrinė veikla, radijo programos ir t.t.

Tokia informacija gražiai pusi-tamauja lietuvių ir Lietuvos reikalui. Kun. Vincas Valkavičius yra Šv. Jurgio lietuvių parapijos klebonas, Norwoode.

Tautos šventė per radiją

Laisvės Varpo rugsėjo 9 d. laidoje plačiai paminėta Tautos šventė. Tuo reikalu atitinkamą programą paruošė Laisvės Varpo vedėjas Petras Viščinis, o jos perdavimo išlaidas padengė Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos Bostono skyrius, kurio pirmininku yra Juozas Rentelis.

Taip Tautos šventės nuotaika sujungta plačioji Bostono ir apylinkės lietuvių visuomenė. Ir tai jau kelinti metai iš eilės. Tokie minėjimai per radiją sudaro vie-

na iš reikšmingų Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos Bostono skyriaus veiklos pavyzdžių.

Programoje pateiktas dr. Broniaus Nemiško pasisakymas apie tautinių švenčių prasmę ir paskirtį, istoriko Simo Sužiedėlio paaiškinimas kodėl Rugsėjo 8-oji, o ne kita kuri data parinkta Tautos šventei. Išklaustos ištraukos iš prezidento Antano Smetonos kalbos apie vienybę ir jos reikalingumą Lietuvos reikalais. Petras Viščinis jungė Tautos šventę su gyvenamuoju momentu ir šviesesnės ateities siekimu Lietuvai.

Visa žodinė programa perpinta atitinkama muzika, įjungta Švitrigailos priesaika prie Vytauto Didžiojo karsto Trakuose 1430 m., kaip ją pavaizdavo Balys Sruoga savo dramoje *Milžino patinksmė* (įrašyta į plokšteles Montrealio dramos teatro, vesto Birutės Pūkelevičiūtės).

Dabartinėmis sąlygomis tokie minėjimai per radiją yra viena geriausių priemonių pasiekti plačias lietuvių mases, išsimėčiusias po tolimiausias vietas.

LAISVĖS VARPAS sekmadieniais 9:00-10:00 val. ryto iš WCAV-FM banga 98.0. Vedėjas Petras Viščinis, 173 Arthur St., Brockton, MA 02402. Telefonas 508 586-7209.

Šviesios atminties jaunystės dienų draugės, V. D. Universiteto kolegės bei mielos kaimynės A. Panemunėje — Kaune

LIUCIJOS BIELKEVIČIŪTĖS-SPERAUSKIENĖS

iševijoje netekus, liūdimė drauge su pasaulio iševijos lietuviais, reikšdami gilią užuojautą jos vyrui gen. štabo pulkininkui Antanui Sperauskui ir sūnams su šeimomis, išlaikydami širdyje Nepriklausomos Lietuvos skaidriausių prisiminimų vainiką!

*Halina ir Algirdas Mošinskai
S. Paulo, Brazilija*

Buvusiai mūsų ilgalaikėi bendradarbei lietuvių pranciškonų ved. bingo žaidimuose

A. A. BRONEI VAIČIULIENEI

mirus, jos vyrą Vytautą ir sūnų Edmundą giliai užjaučiame ir kartu liūdimė.

Penktadienio bingo žaidimų darbuotojai

A.A. HENRIKUI KILDIŠIUI

Lietuvoje mirus, sūnų Algij Kildišių giliai užjaučiu, kartu reiškiu Jums kantarvės, stiprumo ir Dievo palaimos.

*Česlova Garnevičienė
Kaunas — Lietuva*

A. A. VYTAUTUI SUTKUI

Lietuvoje mirus, gilią užuojautą reiškiame jo seseriai dr. Marijai Žemaitienei, jo svainiui Aleksandrui Žemaičiui ir kitiems artimiesiems.

*Antanina Reivicienė
Paulius Jurkus*

A. A. BRONISLAVAI VAIČIULIENEI

mirus, liūdesyje likusius vyrą Vytautą, sūnų Edmundą ir visus artimuosius giliai užjaučiame.

*Jadvyga Leleivienė
Regina Leleivaitė
Valentina Leleivaitė*

A. A. BRONISLAVAI VAIČIULIENEI

mirus, nuoširdžią užuojautą reiškiame vyrui Vytautui, sūnui Edmundui ir kitiems artimiesiems.

LB Woodhaveno — Queens apylinkė

A. A. VINCUI ALKSMANTUI

Lietuvoje mirus, jo šeimai Lietuvoje, jo seseriai Genuitei Kaspariūnienei, broliui Petriui Normantui ir jų šeimoms reiškiu nuoširdžią užuojautą.

Marija Balčiūnienė

A.A. PULK. ANTANUI MACELIUI

mirus, brangiems Galinai Sužiedėlienei, Jolantai, Ramūnui ir Dariui, netekus brangaus tėvelio ir senelio, reiškiame nuoširdžią užuojautą.

Teresė, Algimantas, Andrius ir Liudas Landsbergiai

Pranešame draugams ir pažįstamiems, kad 1990 rugsėjo 7 mirė

A. A. ANTANAS MACELIS,

gimęs prieš 93 metus Lietuvoje, savanoris kūrėjas, atsargos pulkininkas leitenantas, teisininkas; mylimas tėvas, brolis, dėdukas ir prodedukas.

Palaidotas šalia žmonos Ninos Rock Creek Cemetery, Washington, D. C. rugsėjo 11 d.

Artimieji Amerikoje ir Lietuvoje

VIDEO OVERSEAS

110-220 V. WE SHIP WORLDWIDE. OPEN SUNDAY 10-2 PM. Video Overseas, Inc. 249 West 23rd Street. New York, N. Y. 10011.

1 VCR MON-SAT 10 AM-6 PM
JVC HRD SVC-321E \$ 249
AIWA E 101 \$ 199
Panasonic G12EE \$ 249
PAL/SECAM-DK
14 DAYS / 4 PROGRAMS RECORD / PLAYBACK

2
VIDEO (PAL-SECAM D.K.) PLAY SPECIAL PRICE \$ 159!
NATIONAL CAMCORDER NV-M7EN PAL SYSTEM 4 HEAD HQ AUTOFOCUS \$ 869

3 JVC 21" TV
CR10 ME 7 SYSTEM MONITOR / RECEIVER REMOTE CONTROL \$ 425

4 AM
STEREO SHARP-WQ 260 DOUBLE CASSETTE SHORT-WAVE \$ 59

5
HITACHI VM-2380E HQ 4 HEAD HQ PAL SECAM AUTOFOCUS \$ 869

6
TOSHIBA-VIDEO B-1 PALSECAM DK REMOTE CONTROL 5 DAYS SALE \$ 189

7
SHARP COPPER MACHINE \$ 249
FRX MACHINE \$ 199

SPECIAL SALE

ACCESSORIES INCLUDED

We are not responsible for typographic error. Prices subject to change and vary with exchange rates. Please check. This ad supersedes all previous ads. 9/21/90

DARBININKAS

Administr. (718) 827-1351
Redakcija. (718) 827-1352

Spaustuvė (718) 827-1350
Vienuolynas ... (718) 235-5962
Vyskupas (718) 827-7932
Salė (kor.) (718) 827-9645
Salės adm. (718) 235-8386

341 Highland Blvd.
Brooklyn, N.Y. 11207

Kultūros Židinyje šį savaitgalį: rugsėjo 23, sekmadienį, 4 v. popiet *Dirvos* savaitraščio 75 metų sukakties minėjimas ir koncertas. Žiūr. skelbimą.

Feliksas Šakalys, Lietuvoje išrinktas vyr. skautininkas, Tarybos pirmininkas, rugsėjo 14 atvyko į New Yorką, kur jį tarptautiniame Kennedy aerodrome pasitiko skautininkas Alfonsas Samušis. Svečias New Yorke praleido tik vieną dieną, rugsėjo 15, šeštadienį, išskrido į Čikagą, kur dalyvavo skautininkų suvažiavime. Amerikoje išbus ketelį savaitę, aplankys ir kitas vietas, sieks net Los Angeles.

Balys Raugas, *Kario* redaktorius, buvo apsirgęs. Sugrįžus iš Lietuvos Fronto Bičiulių darbo ir poilsio savaitės Dainavoje, jam tuoj buvo padaryta širdies operacija. Iš ligoninės išėjo jau anksčiau, dabar stiprėja ir sveiksta namie.

Kun. Vytautas Palubinskas, Apreiškimo parapijos klebonas, buvo išvykęs į Los Angeles, Calif. Šios savaitės gale grįžta atgal į parapiją.

Maironio lituanistinė mokykla rugsėjo 8 pradėjo 41-muosius mokslo metus. Kaip minėjome, pradėjo gerai nusiteikę dirbti ir mokyti. Mokinių šiomet yra per 50.

Dr. Marijos Zukauskienės menų paroda rengiama spalio 6 - 7 Kultūros Židinio mažojoje salėje. Rengia Lietuvos Atletų Klubas, kurio nare yra dailininkė. Paroda lankoma šeštadienį nuo 12 val. iki 9 v. r., sekmadienį nuo 12 val. iki 3 val. Parodos atidarymas šeštadienio vakare 7 v.v. Parodos rengėjai kviečia visus atsilankyti.

Blusų turgus, rengiamas New Yorko Lietuvių Atletų Klubu, įvyks rugsėjo 29 - 30, šeštadienį ir sekmadienį, nuo 10 val. ryto iki 5 val. vak. Kultūros Židinyje. Atletai dėkoja blusų turgaus rėmėjams, kurie pereitę ir užpėreitę metų panašiuose turguose dalyvavo, talkino, o taip pat prisidėjo savo daiktais prie išpardavimo pasisekimo. Ir šiais metais Lietuvių Atletų klubas prašo pagalbos, talkos ir daiktų išpardavimui. Smulkesnes informacijas teikia Vida Jankauskienė. Jos telef. 718 849 - 2260.

Jau penktas mėnuo kaip sėkmingai veikia G. T. INTERNATIONAL raštinė Vilniuje. Kviečiame visus planuojančius vykti į Lietuvą užėti pas poniją Lilę. Galima pasiūlyti visą eilę paslaugų — 10 ekskursijų po Lietuvos įdomiausias vietas, transportas privačiam pasivažiavimui į gimtines, teatro ir operos bilietų užsakymai, rezervacijos restoranuose ir visa eilė kitų paslaugų. Adresas Vilniuje: Tiltosk-gvė 8/2. Tel. 62-81-09.

New Yorko Lietuvių Atletų Klubo METINIS BLUSŲ TURGUS

IVYKS RUGSĖJO 29 - 30, ŠEŠTADIENĮ IR SEKMADIENĮ
NUO 10 VAL. RYTO IKI 5 VAL. VAK.

KULTŪROS ŽIDINYJE

Pelnas skiriamas paremti sportininkų kelionei į 1991 m. žaidynes Lietuvoje.

Lietuvių Atletų Klubas kviečia visus atsilankyti bei paaukoti dar kitiems vartojamus daiktus.

Dėl informacijų prašoma skambinti Vidai Jankauskieni 718 849 - 2260.

PIANISTAS POVILAS STRAVINSKAS

Pracitos savaitis paskelbtame straipsnyje buvo atspausdinta keletas netikslumų. Čia juos atitaisome.

Povilas Stravinskas — vienas iš ryškiausių Lietuvos pianistų. Muzikos pradėjo mokytis Vilniaus M. K. Čiurlionio muzikos mokykloje, o vėliau tobulinosi Maskvos centrinėje muzikos mokykloje. 1976 m. baigė P. Čaikovskio valstybinę konservatoriją Maskvoje ir aspirantūrą profesoriaus J. Milšteino klaseje.

Nuo 1976 m. P. Stravinskas — Lietuvos Tautinės filharmonijos solistas. Nuolat rengia savo solinius koncertus, groja su įvairiais simfoniniais orkestrais, taip pat su įvairiais solistais instrumentalistais. Kaip solistas ir įvairių ansamblių dalyvis, įrašė eilę plokštelių ir koncertavo Sovietų Sąjungoje, Lenkijoje, Vokietijoje, Čekoslovakijoje, Prancūzijoje ir JAV.

Darbininko savaitraščio tikrasis gimtadienis buvo rugsėjo 19. Apie jį buvo parašytas vedamasis praeitame *Darbininko* numeryje. Viešas iškilmingas minėjimas bus gruodžio 2 Kultūros Židinyje.

SVARBUS SVEČIAS IŠ LIETUVOS

Grįždamas į Lietuvą, New Yorke buvo stovėjęs Lietuvos švietimo ir kultūros ministras Darius Kuolys. Svečiavosi pas aktorius Arūną Čiuberį. Rugsėjo 11 jis buvo susitikęs su NY LB apygardos pirmininku Vytautu Alksniniu ir su prof. Rimu Vaičiūčiu, su jais praleido vakarą. Rugsėjo 12 pakviestas LB New Yorko apylinkės, jis atsilankė į susitikimą su lietuviška visuomene. Susitikimas buvo Aušros Vartų parapijos salėje.

Ten svečias papasakojo, kas dedasi Lietuvoje, kokius jie turi rūpesčius. Daugiausia kalbėjo apie švietimo skubius ir būtinus reikalus. Po pranešimo buvo įvairių klausimų. Taip pat buvo ir vaišės. Susitikimui vadovavo LB apylinkės pirmininkas Juozas Kazlas, o vaišes parengė Bran-duolys. Į susitikimą atsilankė 38 žmonės. Svečias į Lietuvą išskrido rugsėjo 14.

LIETUVIS JAUNUOLIS — RADIJO TRANSLIATORIUS

Albinas Milukas jau 10 metų su viršum yra radijo disc-jockey. Paskutinius dvejus metus jis ir jo partneris su pasisekimu vedė WABB ryting programą Mobile mieste, Alabamoje. Šių metų liepos mėnesį Providence (Rhode Island) stotis WHJY juos pakvietė perimti tos stoties ryting programą.

Albinas profesijoje yra žinomas kaip Al Matthews. Jis ir jo partneris Paul Fuller atlieka savo programą penkis dienas savaitėje (pirmad.-penktad.) nuo 5:30 iki 10:00 v. ryto. Jų programa susideda iš muzikos,

G. T. INTERNATIONAL, INC. nauja paslauga: užtikrintas pristatymas žemiausia kaina 7 dienų laikotarpyje. Dabar nereikia rūpintis ar pasiūstas kargo ateis neišdraskytas ar visai jo negausite siūsdami jį per Maskvą. Už \$1.25/svaras (minimumas 100 svarų) jūsų siuntinys bus pristatytas į Rygos muitinę. Kreiptis — G. T. INTERNATIONAL INC, Cargo Division, 9525 South 79th Ave., Hickory Hills, IL, 60457. Telefonas (708) 430 - 8090.

Ieškoma prižiūrėtoja pusketvirtų metų mergaitė. Savas kambarys. Prieinamos valandos. Viena valanda kelio nuo New Yorko. Skambinti 203 655 - 8258.

LB NEW YORKO APYGARDOS POSĖDIS

New Yorko LB apygardos valdyba posėdžiauja kiekvieno mėnesio antros savaitės trečiądienį. Toks posėdis ir įvyko rugsėjo 12 Kultūros Židinyje. Dalyvavo valdybos nariai, išskyrus Romą Kežį, kuris yra išvykęs į Lietuvą. Taip pat dalyvavo ir Tarybos nariai, Woodhaveno apylinkės pirm. R. Česnavičienė.

Padaryti įvairūs pranešimai apie apygardos veiklą. Apygarda beveik kiekvieną mėnesį surengia kokį didesnį renginį, o metų bėgyje — plataus masto renginį.

Apžvelgus padėtį, kalbėta apie pradėtus darbus. Lietuvos nepriklausomybės šventę apygardos valdyba rengia drauge su New Yorko Altu. Raginta, kad kuo daugiau nuvažiuotų į XII Tarybos suvažiavimą, kuris bus Detroito spalio 5, 6, 7 dienomis.

Iš naujų projektų ilgai kalbėta apie galimybes suorganizuoti naują konteinerį Lietuvai. Tos iniciatyvos insis LB NY apygardos valdyba. Iš Lietuvos ateina daug prašymų, pagalbos šauksmų, kad reikia drabužių, ypač trūksta vaikiškų drabužių. Reikia ir mokslo knygų. Tuo reikalu dar bus kalbėta, sudaryti planai, kaip sutelkti juos daugiau drabužių ir kaip juos parengti pervežimui. Taip pat bus telkiamos mokslo knygos, kurių labai reikia

ŠUJUNGIAMOS LB APYLINKĖS

LB New Yorko apygardos valdyba posėdžiavo rugsėjo 12 Kultūros Židinyje. Aptardama įvairius reikalus, svarstė ir tai, kad reikia sujungti kelias apylinkes, kurios neberodo veiklos. Apie tai buvo kalbėta apygardos suvažiavime. Tai dabar apygardos valdyba praneša, kad nuo šiol sujungiamos Maspetho, Queens, Woodhaveno apylinkės į vieną. Ši jungtinė apylinkė vadinsis Queens apylinkė, nes visi žmonės gyvena Queens apskrityje. Jungtinės apylinkės pirmininkė yra Ramutė Česnavičienė. Jos telefonas: 718 849 - 1581. Visi, kas turi kokių reikalų su šia jungtine apylinkė, prašomi kreiptis ir skambinti pirmininkei. Prašomi susimokėti ir nario mokesčių. Apie tai bus paskelbta vėliau, kur ir kaip susimokėti.

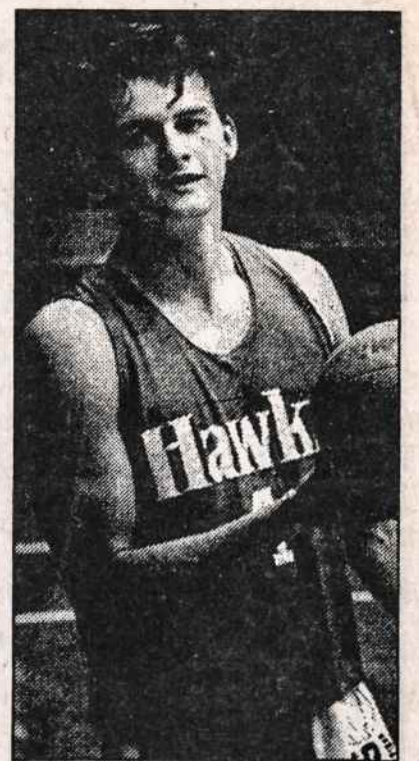
Lietuvai.

Šis LB apygardos projektas niekam netrukdo, niekam nekonkuruoja, nes visiem reikia prisidėti su savo iniciatyva ir savo darbu. Juo daugiau nuvešime, nusiūšime, tuo bus geriau.

Kalbėta apie seminarą Washington, kuris rengiamas rugsėjo 27 - 30. Seminare bus nagrinėjamos dabarties lietuviškos problemos.

Apygardos pirmininkas padarė pranešimą iš Lietuvos kontrolės ministro Kazimiero Uokos sutikimo ir iš pokalbio su Dariusiu Kuoliu, švietimo ir kultūros ministru.

Kalbėta apie galimybes surengti kokį koncertą, pasikviečiant menines jėgas iš Lietuvos. Posėdis pradėtas 7 v. baigtas 10 v.v.

Artūras Karnišovas

LIETUVIS ŽAIS SETON HALL UNIVERSITETO KOMANDOJE

Laikraščiai paskelbė, kad lietuvis Artūras Karnišovas žais Seton Hall universiteto komandoje.

Jis yra pasižymėjęs krepšinin-

Kultūros Židinio naujieji prižiūrėtojai yra Kazimieras Jurkūnas ir jo žmona Judita. Jie yra kilę iš Punsko krašto, dūkai, į Ameriką atvykę prieš porą metų ir čia apsigyvenę. Židinio tvarkymo ir prižiūrėjimo pareigas pradėjo eiti rugsėjo 1. Židinio administracijos telefonas lieka tas pats: 718 235 - 8386. Salės, vienuolyno ir spaustuvės, *Darbininko* redakcijos ir administracijos telefonai skelbiami kiekviename *Darbininko* numeryje paskutiniame puslapyje, žemiau vinjetės.

Jaunimo šokiai rengiami rugsėjo 29, šeštadienį, 9:30 v.v. Baltijos restorane. Įėjimo auka 6 dol. Šokiams muziką tvarko Laura Šatinskaitė. Taip pat gros ir akordeonistas. Šokius rengia New Yorko Lietuvių Jaunimo Sąjunga.

kas, dalyvavęs įvairiose tarptautinėse rungtynėse, atkreipęs visų dėmesį kaip geras žaidėjas. Jis yra 19 metų, gražaus sudėjimo. Nuo seno jo svajonė buvo krepšinį žaisti Amerikoje ir drauge studijuoti. Jo ūgis 6 pėdos ir 8 coliai.

Atvykęs susidūrė su kalbos sunkumais. Pirmiausia reikėjo pramokti kalbą, kad jis galėtų dalyvaut universiteto klaseje ir ten viską suprasti. Pirmas anglų kalbos egzaminas jam nepavyko. Prispaudė jį kur kas geriau išmokyti anglų kalbą. Ir jam sekasi. Jų komandos treneris labai vertina Artūro žaidimo techniką ir tikisi, kad jis padės jos universiteto komandai aukštai iškilti.

Taip pat yra atvažiavę ir rusų žaisti įvairiose universitetų komandose. Laikraščiai rašo, kad jau atėjo geresni laikai, jau gali čia atvažiuoti nauji žaidėjai ir nesibijoti kapitalistų.

Kaip matome Artūro Karnilovo pavardė nėra lietuviška, bet jis pats save laiko lietuviu, gyvena Vilniuje ir lietuviškai kalba labai gerai.

New Yorko Lietuvių Jaunimo Sąjungos

ŠOKIAI

vyks rugsėjo 29 d., 9:30 val. vak.
"BALTIJOS" restorane

Įėjimo auka 6 dol.

Šokiams muziką tvarkys LAURA ŠATINSKAITĖ

Taip pat gros akordeonistas
VISI KVICIAMI DALYVAUTI IR
ATSIVESTI SAVO DRAUGUS!!!

DIRVOS 75 METŲ SUKAKTIES MINĖJIMAS IR KONCERTAS

1990 rugsėjo 23 d., sekmadienį, 4 v. popiet,
Kultūros Židinyje, 341 Highland Blvd., Brooklyn, N.Y.

AKADEMINĖ DALIS:

paskaita: — inž. JAUNUTIS NASVYTIS

KONCERTINĖ DALIS:

solistė — REGINA ŽYMANTAITĖ - PETERS
pianistas — POVILAS STRAVINSKAS

Po programos — vaišės ir atgaiva, laimėjimų traukimas.
Jeinant aukojama 10 dol.

Prie stalo 8 žmonės. Stalus iš anksto galima užsakyti pas:
Ireną Vakseliene — 718 846 - 3246
Aldoną Pintsch — 201 838 - 1950

Bilietų bus galima gauti ir prie įėjimo ir iš anksto pas rengimo komiteto narius.

MINĖJIMĄ RENGIA IR VISUS ATILANKYTI KVICIA SPECIALUS
RENGINIO KOMITETAS, KURĮ SUDARO:

J. Bagdonas, R. Bitėnas, V. Gerulaitis (718 - 847 - 5522), G. Kumpikaitė, J. Lenkaitis, A. Mackevičienė, V. Misiūnas, A. Noakaitė Pintsch, B. Paprockienė, A. Sperauskas, G. Stankūnienė, K. Trečiokas (201 687 - 4033), A. Vakselis, I. Vakseliene, A. Veblūnas, J. Veblaitis